

Tartu Ülikool
Loodus- ja täppisteaduste valdkond
Ökoloogia ja maateaduste instituut
Geograafia osakond

Bakalaureusetöö geograafias (12 EAP)

Ukraina sõjapõgenike elukohamustrid ja ränne Eestis

Jan Richard Liiva

Juhendaja: PhD Kadi Kalm

Tartu 2026

Annotatsioon

Ukraina sõjapõgenike elukohamustrid ja ränne Eestis

Käesoleva bakalaureusetöö eesmärgiks on uurida Ukraina sõjapõgenike esmaseid elukohapiirkondi Eestis ja Tallinnas, Ukraina sõjapõgenike elukohamustreid perioodil 2023-2025 ja nende peamiseid rändevoogusid. Selleks võrreldi esmaseid elukohavalikuid varasemate ukraina kogukondade osakaaluga Eesti kantides ja Tallinna asumites, arutati rändesaldokordajad perioodil 2023-2025 ning toodi välja peamised rändevood. Selle lõputöö algandmed pärinevad Statistikaameti Rahvastiku Statistilise Registri (RSR) 2022. ja 2023. aasta andmestikest. Tähtsamad tulemused näitavad Ukraina sõjapõgenike, et elukohamustrid on varasemate uussisserändajatega rohkem hajunud ja suuremate linnade roll on väiksem. Lisaks näitavad suurimate siserände sihtkohtade rändetagamaad, et enamasti kolitakse keskustesse nende lähiümbrusest, tihti ka samast maakonnast.

Märksõnad: Ukraina sõjapõgenikud, elukohavahetus, rändevood

CERCS kood: S230 Sotsiaalne geograafia

Abstract

Residential patterns and migration of Ukrainian war refugees in Estonia

The aim of this bachelor's thesis is to examine the initial residential locations of Ukrainian war refugees in Estonia and Tallinn, their residential patterns during the period 2023-2025 and their primary migration flows. To achieve this, initial settlement patterns were compared with the share of pre-existing Ukrainian communities, migration net-rates were calculated, and the main migration flows were identified. The primary data used in this thesis originates from the Population Statistical Register of Statistics Estonia for the years 2022 and 2023. The main findings show that the residential patterns of Ukrainian war refugees are more dispersed compared to those of earlier recent immigrants, and the role of larger cities is less pronounced. In addition, the migration catchment areas of main destinations show that relocation typically occurs from nearby areas.

Keywords: Ukrainian war refugees, residential mobility, migration flows

CERCS code: S230 – Social geography

Sisukord

Sissejuhatus	4
1. Teoreetiline ülevaade	6
1.1 Rände olemus ja põhjused tänapäeval	6
1.2 Sundrände põhjused ja tagajärjed	8
1.3 Immigrantrahvastiku elukohavalikud uutes elukohariikides.....	9
1.4 Ukraina sõjapõgenikud Euroopas.....	10
1.5 Ukraina kogukond ja sõjapõgenikud Eestis	11
2. Andmed ja metoodika	14
2.1 Andmed	14
2.2 Metoodika.....	14
2.3 Analüüsialune rahvastik	16
3. Tulemused.....	17
3.1 Ukraina sõjapõgenike elukohad Eesti kantides 2023. aastal.....	17
3.2 Ukraina sõjapõgenike elukohavalikud Tallinna asumites 2023. aastal.....	18
3.3 Ukrainlaste rändeaktiivsus	20
3.4 Ukraina sõjapõgenike rändesaldokordaja Eesti kantides	21
3.5 Ukraina sõjapõgenike rändesaldokordaja Tallinna asumites	22
3.6 Olulisemate Ukraina sõjapõgenike rände sihtkohtade rändetagamaa	23
4. Arutelu.....	28
Kokkuvõte	31
Summary	32
Tänuavaldused.....	34
Kasutatud kirjandus.....	35

Sissejuhatus

Venemaa suuremahuline sissetung Ukrainasse 2022. aastal põhjustas üle maailma ulatusliku humanitaarkriisi, mille üheks nähtavamaks tagajärjeks on olnud massiline põgenikelaine Euroopas. Tegemist on ühe suurima sundrändelainega pärast Teist maailmasõda - 2026. aasta aprilli seisuga on Euroopas ligi 5,3 miljonit Ukraina sõjapõgenikku (UNHCR 2026b). Sellel on märkimisväärne mõju nii sõja eest põgenevatele inimestele kui ka põgenikke vastuvõtivatele riikidele. Eesti on rahvaarvu arvesse võttes kujunenud üheks suurimaks Ukraina sõjapõgenike sihtriigiks Euroopas (Eurostat 2025) ning 2026. aasta alguse seisuga on Eestisse tulnud veidi rohkem kui 40 000 Ukraina sõjapõgenikku (UNHCR 2026b). See teeb Eestist hea uurimisobjekti, kus Ukraina sõjapõgenike rändemustreid ja kohanemisprotsesse analüüsida.

Ukraina sõjapõgenike elukohavalikute ja rändemustrite uurimine on oluline nii teaduslikust kui ka praktilisest vaatenurgast. Elukohavalik mõjutab otseselt sisserändajate lõimumisvõimalusi, sealhulgas nende keelekeskkonda, haridus- ja sotsiaalteenustele kättesaadavust ning töötamise võimalusi (Kalm *et al.* 2024). Samuti mõjutab elukoht oluliselt põgenike kontakti kohaliku kogukonnaga, mis on eduka kohanemise seisukohalt määrav (van der Laan Bouma-Doff 2007). Elukohamustrite teadmine ja analüüs on olulised ka poliitika kujundamise perspektiivist. Hea arusaam võimaldab paremini planeerida avalikke teenuseid ning suunata ressursse sinna, kus vajadus on suurim.

Eesti kontekstis on oluline roll varasemal sisserändel Ukrainast, mille tulemusel on kujunenud juba olemasolev ukrainlaste kogukond (EMN 2021). See võib pakkuda uutele tulijatele sotsiaalset tuge, informatsiooni ja võrgustikke ning mõjutada seeläbi ka nende elukohavalikuid.

Käesoleva töö eesmärk on analüüsida Ukraina sõjapõgenike elukohamustreid Eestis perioodil 2023-2025, hõlmates nii esmaseid elukohavalikuid Eestisse saabudes kui ka edasisi elukohavahetusi. Eelnevat arvestades keskendub töö järgnevatele uurimisküsimustele:

- 1) Millised olid Ukraina sõjapõgenike esmased elukohapiirkonnad Eestis ja Tallinnas?
- 2) Milline on Ukraina sõjapõgenike rändeaktiivsus perioodil 2023-2025 ja kuidas on nende elukohamustrid perioodil 2023-2025 muutunud?
- 3) Milline on Ukraina sõjapõgenike olulisemate sihtkohtade rändetagamaa?

Täpsemalt võetakse selles töös uurimise alla Ukraina sõjapõgenikud, kes saabusid Eestisse 2022. aastal pärast 24. veebruari ning kes elasid Eestis 2023. alguses. Selleks, et oleks võimalik analüüsida ka ukraina sõjapõgenike elukohavahetusi, siis keskenduti töös ainult neile, kes olid Eestis ka 2025. aasta alguses. Töös vaadatakse elukohamustreid Eesti kantide lõikes ning kuna suur hulk sõjapõgenikest asus elama Tallinnasse, siis ka Tallinna asumite lõikes.

Uurimistöö koosneb neljast peatükist. Esimeses peatükis antakse ülevaade rände olemusest ja tekkepõhjustest, täpsemalt sundrändest ning sisserändajate rändest uutes elukohariikides. Samuti keskendutakse eraldi Ukraina sõjapõgenikele Euroopas ja Eestis. Teises peatükis tutvustatakse töös kasutatud andmeid, metoodikat ja analüüsiialust rahvastikku. Kolmandas peatükis on esitatud peamised uurimistulemused koos neid illustreerivate kaartidega. Neljandas peatükis arutletakse töö tulemuste üle ning võimalike edasiste teemaga seotud uurimissuundade üle.

1. Teoreetiline ülevaade

1.1 Rände olemus ja põhjused tänapäeval

ÜRO hinnangute kohaselt elas 2024. aastal ligikaudu 300 miljonit inimest väljaspool oma sünniriiki, mistõttu käsitletakse neid rahvusvaheliste rändajatena (UN 2024). Ränne kui mõiste ja uurimisvaldkond ei ole uus ning selle selgitamiseks on eri ajaperioodidel välja töötatud mitmeid teooriaid ja lähenemisi. Samas on rände roll ühiskonnas ajas muutunud ning tänapäeval on rahvusvaheline ränne üha enam poliitiliste ja ühiskondlike arutelude keskmes. Järgmiste lähikümnendite ühed olulisemad otsused puudutavad just rahvusvahelist rännet, mis tuleneb tänapäevaste rändevoogude ulatusest, mitmekesisusest, mitmerahvuseliste ühiskondade kujunemisest ja potentsiaalsetest tuleviku konfliktidest (Massey *et al.* 1993).

Rännet saab käsitleda mitmest vaatenurgast. Üheks võimaluseks on rände uurimine selle ulatuse järgi, eristades rahvusvahelist rännet ja riikide siserännet. Selles töös keskendutakse rahvusvahelisele rändele. Rände tüüpe klassifitseeritakse mitmetes uuringutes erinevalt, sealhulgas lähtudes rände põhjustest. Bell *et al.* (2010) eristavad rahvusvahelises rändes kolme peamist vormi: tööjõuränne, sunnitud ränne ja rahvusvaheline pensionäriränne. Tööjõuränne hõlmab nii spetsialiste, madalapalgalisi töötajaid kui ka ajutist tööjõudu. Sunnitud rände alla kuuluvad pagulased ja varjupaigataotlejad, kes on sunnitud oma koduriigist lahkuma sõdade, konfliktide ja poliitilise ebakindluse tõttu. Samuti kuuluvad siia inimesed, kes on kaotanud oma kodu loodusõnnetuste või suurte ehitusprojektide tõttu (Castles 2000). Rahvusvaheline pensionäriränne tähendab olukorda, kus pensionile jäänud inimesed kolivad elama teise riiki ja ostavad seal endale eluaseme (Savaş *et al.* 2023).

Jennissen (2004) järgi saab rahvusvahelise rände jagada neljaks peamiseks liigiks: tööjõuränne, tagasiränne, ahelränne ja varjupaigaränne. Tööjõuränne tähendab liikumist teise riiki töö leidmise eesmärgil ning see hõlmab nii kõrge kui ka madala kvalifikatsiooniga inimesi. Tagasirändajateks nimetatakse neid, kes pärast välisriigis elamist pöörduvad tagasi oma koduriiki ja jäävad sinna vähemalt üheks aastaks. Ahelränne on seotud perekondlike põhjustega, näiteks pereliikmete juurde kolimise või uue perekonna loomisega. Varjupaigarändajad on inimesed, kes saavad teise riiki, et taotleda pagulasstaatust (Wickramasinghe, Wimalaratana 2016).

Eelneva põhjal ilmneb, et rännet käsitletakse ka selle iseloomu alusel ning sageli eristatakse sunnitud ja vabatahtlikku rännet. Sunnitud rändajad on inimesed, kellel ei ole koduriigis võimalik elamist jätkata ning kes on sunnitud seetõttu lahkuma. Vabatahtlikud rändajad otsustavad ise teise riiki kolida, näiteks töö, õpingute või isiklike põhjuste tõttu. Kui sunnitud rände puhul puudub valikuvõimalus, siis vabatahtlik ränne põhineb isiklikel otsustel ja eesmärkidel (Wickramasinghe, Wimalaratana 2016).

Teaduskirjanduses on tähelepanu juhitud sellele, et sundrändajate ehk pagulaste ja varjupaigataotlejate liikumist on käsitletud suhteliselt vähe, samas kui vabatahtlikku rännet on pigem üle-teoretiseeritud (Arango 2000). Need tähelepanekud sõnastati juba enam kui 20 aastat tagasi. Oluline on täheldada, et just need mõtted on tegelikult praegusel rändeajastul üles kerkinud. Kui 20. sajandi lõpuperioodidel iseloomustasid rännet suhteliselt kindlad mustrid ja inimeste soov oma sotsiaalmajanduslikku situatsiooni parandada, siis tänapäeva 21. sajandi maailmas on üha enam tähtsamal positsioonil inimeste liikumine ebastabiilses ja killustunud maailmas, kus üheks enim levinumaks rände motivaatoriks on ohtude vältimine ja ellujäämine. Sellega kaasnevad uued sihtkohta valikuprotsessid ja riikidevaheliste liikumiste mustrid (Massey 2018).

Lisaks kasutatakse rände kirjeldamiseks ka teisi mõisteid. Üks levinumaid on majandusränne, mis tähendab teise riiki kolimist parema sissetuleku ja elatustaseme saavutamise eesmärgil. See on sarnane tööjõurändega, kus peamine ajend on majanduslik kasu. Samuti räägitakse poliiträndest, mille all mõistetakse inimeste lahkumist koduriigist poliitiliste konfliktide, sõdade või diskrimineerimise tõttu (Wickramasinghe, Wimalaratana 2016). Üha enam kasutatakse ka mõistet keskkonnaränne, mis viitab inimeste liikumisele keskkonnamuutuste, näiteks põudade, kõrbestumise ja meretaseme tõusu tõttu (Castles 2000).

Aastast 1960 kuni 2019 on rahvusvaheliste rändajate osakaal kasvanud 92 miljonist 270-ni. Seetõttu on praegusele ajale viidatud ka kui rändeajastule (Bergman 2018). Rahvusvahelises rändes osalevad kõige sagedamini nooremad inimesed. Kõigi rahvusvaheliste rändajate keskmine vanus on umbes 39 aastat (Haas *et al.* 2019).

Euroopas on sisserändajad keskmiselt nooremad kui kohalik elanikkond. 2022. aastal oli Euroopa Liitu (EL) saabunud või ELi sees elukohariiki vahetanud rändajate keskmine vanus 30,5 aastat, samas kui Euroopa Liidu elanike keskmine vanus oli 44,5 aastat (Eurostat 2024). Rände puhul on täheldatav ka sooline tasakaal, kus meeste osakaal on veidi suurem kui naistel.

2020. aasta andmetel moodustasid mehed ligikaudu 52% ja naised 48% kõigist rahvusvahelistest rändajatest maailmas (UN 2024). Sarnane sooline jaotus kehtib ka Euroopa Liidu riikidesse saabunud rändajate puhul (Eurostat 2024).

Üldine suundumus näitab, et kõrgema sissetulekuga riikides on vahemikus 1960-2019 välismaal sündinud inimeste rahvastik kasvanud kiiremini kui kogurahvastik. Sellega kaasneb suurem välismaalaste osakaal võrreldes kohaliku elanikkonnaga. Välismaalaste osakaal kasvas ajavahemikus 1960-2019 4,5%-lt - 12,0%-ni. Suurimaks teguriks on sealhulgas immigrantrahvastiku sissetulek vähem arenenud riikidest (Dao *et al.* 2021). Enamik rahvusvahelisi rändajaid kuulub keskmise sotsiaalmajanduslikku rühma (Castles 2013), kuna teise riiki kolimine eeldab teatud ressursse, nagu raha, kontaktid ja vajalikud oskused. Madalama elatustasemega inimestel jääb rändevõimalus sageli kättesaamatuks, sest neil puuduvad selleks vajalikud vahendid.

1.2 Sundrände põhjused ja tagajärjed

Eelnev peatükk näitab, et rände põhjused on mitmekesised, kuid üha suuremat tähelepanu pälvib sunnitud ränne, millele on suunatud ka siinse töö fookus. Tänapäeva rahvusvahelises poliitikas on üheks suurimaks aruteluks osutunud põgenike piiridevahelised liikumised. 2025 aastaks jõudis põgenike arv ligikaudu 117,3 miljonini, mis tähendab globaalselt üht põgenikku 70 inimese kohta. Võrdluseks oli suhe aastal 2012 üks 167 seas (UNHCR 2025). Riigisisest ümberasustatud inimesed ehk *internally displaced people (IDPs)* on rahvastik, kes on sunnitud oma kodust konflikti tõttu põgenema, aga erinevalt põgenikest jäävad nad oma riigi piiride sisse (UNHCR 2026a). Kusjuures kõige rohkem põgenikke klassifitseeruvad IDP-dena, 2025 aasta seisuga 83,4 miljonit (IDMC 2025).

Sundränne võib olla nii ajutine kui ka püsiv. Ajutise sundränne puhul ootavad põgenikud teises ohutumas riigis, kuni olukord kodumaal naasmiseks kõlblikumaks muutub. Püsiv sundränne võib hõlmata näiteks olukordi nagu teise maailmasõja järgsel Euroopa piiride taaskujundamisel, kus suur osa inimestest olid sunnitud oma elukoha tõttu uues riigis elama (Becker, Ferrara 2019). Sõjalised konfliktid, vägivald, looduskatastroofid ja nälg on peamised tegurid, mis sunnivad inimesi oma kodumaadelt lahkuma. Olulist rolli mängivad ka piiratud ligipääs ühiskonna hüvedele, vaesus ja piiratud võimalused elu parandamiseks (Baggio 2025). Kuigi relvastatud konfliktid on sundränne peamine põhjus, tuleb tähelepanu pöörata ka kliimakriisile kui olulisele sundränne ajendile. 2019. aasta andmetel on sellele eelnenud kümnendi jooksul

loodusõnnetused põhjustanud suurema oma riigisisesele sunnitud ümberasumisest kui konfliktid. Samas on looduskatastroofide puhul oluline arvestada inimeste rändevõimekusega ning riigi poliitikaga, mis võivad rahvusvahelist rännet piirata (Kaczan, Orgill-Meyer 2020).

Sundränne võib algselt osutada sihtriikide tööturule ja avalikele teenustele märkimisväärset koormust. Samas on näidatud, et tõhusa poliitika korral võivad sisseerändavad põgenikud panustada kestlikusse majandusarengusse ning tugevdada ühiskondlikku sidusust (Rozo 2025). Poliitilised mõjud avalduvad sageli jõukamates riikides, kus kohalik elanikkond võib tajuda põgenikke ohuna nii majandusele kui ka sotsiaalsele stabiilsusele. Samas võib varasem kokkupuude ulatuslikuma sisseandega vähendada vastuseisu uutele rändevoogudele (Campo *et al.* 2025).

1.3 Immigrantrahvastiku elukohavalikud uutes elukohariikides

Mitmetes uuringutes tuleb välja muster, et etnilised vähemused valivad suurema tõenäosusega oma uutes elukohariikides sihtkohaks naabruskonnad, kus on juba varasemalt suurem sisseerändajatega samasse etnilisse gruppi kuuluvate inimeste konsetratsioon (van Ham 2015). Samuti on samast päritoluriigist inimeste olemasolu mõjutav faktor ka immigrantide sihtriigisisel kolimisel algsest elukohast uude elukohta. Veel on suureks mõjuteguriks tööturu võimalused: lahkutakse tööpuudusega piirkondadest ning liigutakse piirkondadesse, kus on kõrgemad keskmised sissetulekud, suuremad sotsiaaltoetused ja laialdasemad võimalused. Uue elukoha valimisel sihtriigis osatakse ka rohkem arvestada kohalike avalike teenuste kättesaadavusega (Åslund 2005). Aastal 2002 ilmunud artiklis uuritud Hollandi linnade Amsterdami ja Haagi immigrandirahvastiku mustrite näitel saab ka järeldada, et etnilised vähemused on uuematesse elurajoonidesse ja äärelinna elamupiirkondadesse väga vähesel määral liikunud. Nende elukohavalikud on jätkuvalt koondunud kindlatesse, enamasti vanematesse linnaosadesse (Bolt *et al.* 2002).

Elukohavalikul võib rolli mängida ka kokkupuude kohaliku keelega või hirm väärkohtlemise ja diskrimineerimise ees. Utrechti immigrantrahvastiku andmetel võrreldi surinamelasi ja Antillidest immigrante türklaste ja marokolastega. Surinamelased ja Antilli immigrandid järgisid ootuspäraseid mustreid ning asusid elama kohtadesse, kus juba varasemalt olid koondunud nende rahvuskaslaste, türklaste ja marokolaste aga vältisid enda etnilise taustaga inimeste juurde kolimist. Selle põhjusteks leiti nende madalam keeleoskus, suurem kultuuriline distant (Suriname ja Antillid on varasemad Hollandi kolooniad) ning puudulikud haridus.

Erinevatel etnilistel vähemustel on tihti erinevad eelistused ja elukohavalikud (van Ham 2015). Tuleviku mastaabis saab väita, et piirkonnad, kus elab praegu palju immigrante tõmbavad suure tõenäosusega ka tulevikus rohkelt sisse­rändajaid ligi. Seda arvestades pärinevad tuleviku sisse­rändajad enamjaolt samadest riikidest nagu praegusedki rändajad (Bolt *et al.* 2002).

Sisse­rändajate elukohavalik uues sihtkohariigis on palju seotud ka rändepõhjustega. Näiteks määrab pererändajate elukoha paljuski ära see, kus nende lähedased elavad, töö­rändajate elukohavaliku töökoha asukoht ja tööturu olukord. Sund­rändajate elukohavalikud sõltuvad paljuski vastuvõtva riigi tingimustest ja võimalustest (sealhulgas kohalik eluasemeturg, reeglid) (Zorlu, Mulder 2008). Näiteks on sisse­ändajate paremaks paigutamiseks mitmetes Euroopa riikides loodud erinevad hajutamispoliitikad, et tagada ühtlasemat jaotumist erinevate piirkondade vahel. Samasse piirkonda koondumine ja kohalikust elanikkonnast segregatsioon aeglustab nende vastuvõttu ühiskonda, takistades sihtriigi kohta teadmiste omandamist ja kohaliku keele õppimist. Samuti võib liigne koondumine kujundada antud piirkonnas majanduslikku ja sotsiaalset koormat, sest immigrantrahvastikul on alguses tavaliselt nõrk seos tööturuga (Damm 2005). Suurbritannia ruumilise hajutamise poliitika paigutab uued pagulased väljapoole Londonit ja Kagu-Inglismaad, kus on juba väga suur varasemate sisse­rändajate kontsentratsioon. Saksamaa puhul peavad pagulased jääma valitsuse määratud asukohta, kui neil puudub tasustatud töökoht. Taanis ja Hollandis on kõik omavalitsused kohustatud teatud arvu pagulastele eluaset pakkuma (Adunts *et al.* 2022).

1.4 Ukraina sõjapõgenikud Euroopas

2022. aasta Venemaa sissetung Ukrainasse on põhjuseks ühele suurimale Euroopa-sisesele immigrantrahvastiku rände­le. Hävinenud tsiviilinfrastruktuur ja rohked inimkannatanud sunnivad Ukraina elanikke kolima, otsides ohutut elukeskkonda ja abi mujalt. 2026. aasta aprilli seisuga on ümber paiknenud 5,3 miljonit põgenikku Euroopa siseselt (UNHCR 2026b.) Absoluutarve vaadates on Euroopas enim põgenikke Saksamaal - 1,3 miljonit, Poolas 1 miljon ja Tšehhis 400 000. Eestis on 2026 veebruari seisuga 40 400 Ukraina sõjapõgenikku (Operational Data Portal 2026). Kui võrrelda Ukraina sõjapõgenike arvu iga Euroopa Liidu riigi rahvaarvuga, siis suurim suhtarv tuhande elaniku kohta on Tšehhis (35,7), Poolas (27,1) ja Eestis (25,8). Euroopa Liidu keskmine näitaja oli samal ajal 9,5 (Eurostat 2026).

Ukrainast pärit majandusrändajad jaotuvad enda sihtriikide vahel isetehtud valiku alusel vastavalt oma haridusele, võimetele ja oskustele. Tööturgudele, kus on laiemad ja

mitmekesisemad võimalused, suunduvad tavaliselt paremate oskustega ja kõrgema haridusega rändajad ning vastupidiselt liiguvad väiksema võimekusega rändajad piiratumatesse keskkondadesse (Haberfeld *et al.* 2019). Sõjapõgenikud kogevad oma elukohavalikutes rohkem piiranguid. Ukraina sõjapõgenikud eelistavad sageli valida enda varjupaigaks ohutuma Ukraina-sisese asukoha asemel asukoha teises riigis. See tuleneb nende emotsionaalsest olukorrast ning suuremast tõenäosusest leida abi mujal. Piisava toetuse saamine Ukraina piiride sees on keeruline, puhtalt abivajavate inimeste rohke arvu tõttu (Khelashvili 2025). Uude riiki kolides omab ka sõjapõgenike puhul suurt tähtsust teiste kaasmaalaste ja vabade elamispindade olemasolu. Sellega kaasneb aga kolimine piirkondadesse, kus on kõrge töötute osakaal ehk keerulisem pikaajaline integreerumine (Haberfeld *et al.* 2019). Kriitilises sõjaolukorras puuduvad aga paljudel sõjapõgenikel aeg ja ressursid, et teha sügavamalt läbimõeldud elukohavalikuid. Rõhk on kiirel liikumisel, et tagada enda ja lähedaste ohutus (Khelashvili 2025).

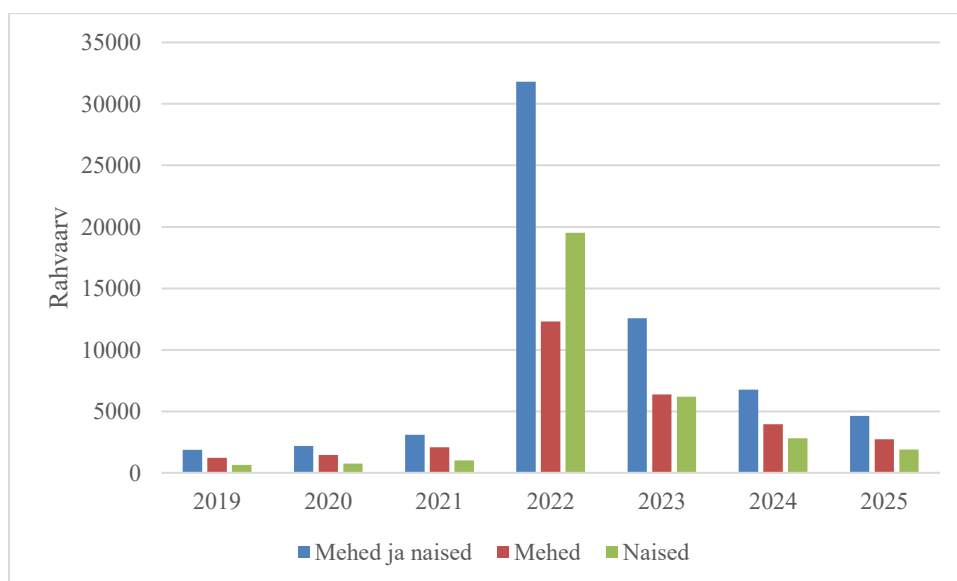
Samuti ei saa mainimata jätta Ukraina sõjapõgenike erilist kohtlemist Euroopa Liidu poolt. Erandliku otsusena tehti peatselt pärast 24. veebruari 2022. aasta sissetungi ettepanek rakendada 2001. aastal vastu võetud Ajutise Kaitse Direktiiv (*Temporary Protection Directive*), mille Euroopa Liidu liikmesriigid ka koheselt 4. märtsil 2022 vastu võtsid. Antud direktiiv võimaldab Ukraina sõjapõgenikel kiirelt ja turvaliselt Euroopa Liidu territooriumile pääseda, vältides tavapäraseid ja aega nõudvaid varjupaigamenetlusi. Euroopa Liidu riikide kiire reaktsioon ja vastutulelikkus väärrib kindlasti suurt heakskiitu, samas toob selline erakordne otsus endaga kaasa küsimusi ja kriitikat. Kuidas erineb olukord Ukrainas näiteks varasemata sõjaolukordadega Süürias ja teiste kolmanda maailma riikide kriisidega? Antud küsimusele vastuste leidmine on tänapäeva volatiilses maailmas ja globaalsete inimõiguste tagamises väga tähtsal kohal (Carrera *et al.* 2022).

1.5 Ukraina kogukond ja sõjapõgenikud Eestis

Pärast teist maailmasõda okupeeris Nõukogude Liit Eesti, mille tulemusel algas ulatuslik sisserändelaine, mis kestis kuni Nõukogude Liidu lagunemiseni 1991. aastal. Suurem osa sisserändajatest olid sel ajal venelased, kuid aja jooksul kujunes ukrainlastest teine suurim sisserändajate kogukond. 1991. aastaks olid suurimad välismaalt sisserännanud kogukonnad Eestis venelased (475 000 inimest) ja ukrainlased (45 000 inimest) (Tammaru *et al.* 2024).

2022. aasta 24. veebruari Venemaa sissetung Ukrainasse põhjustas uue suuremahulise ukrainlaste sisserändelaine Eestisse. 2022. aasta septembri lõpuks oli Eestisse saabunud üle 100 000 Ukraina rahvusest sõjapõgeniku. Neist ligikaudu 57 000 oli plaan jätta Eestisse vähemalt ajutiseks ajaks ning umbes 36 000 taotles Euroopa Liidult ajutist kaitset. 2022. aastal tehtud uuringu ajal oli Ukraina sõjapõgenike osakaal Eestis Euroopa Liidu kõrgeim (4,3%) (Jauhiainen *et al.* 2022). Tänapäeval saab Eestis eristada nelja erinevat tüüpi ukrainlaste kogukondi: enne taasiseseisvumist Nõukogude Liidu ajal saabunud sisserändajad, nende Eestis sündinud järeltulijad, Euroopa Liidu ühinemise järgselt saabunud töörandajad ja kõige uuemad Venemaa sissetungi tagajärjel saabunud sõjapõgenikud (Tammaru *et al.* 2024).

Ukrainast pärit sisserändajad olid ka vahetult enne Ukraina sõda üks suurimaid saabujate rühmi ning saabuti peamiselt töörande põhjustel (Kalm, Tammaru 2021). Joonis 1 aga näitab, kui palju suuremad olid sõjapõgenike rändevood pärast 2022. aastat võrreldes varasemate aastatega. Oluliselt on muutunud ka tulijate soojaotus, mis peegeldab rändepõhjusteid: enne sõda oli rändajate hulgas rohkem mehi, mis viitab töörandele, ning alates 2022. aastast on ülekaalus naised, mis peegeldab sõjaaegset rännet.

Joonis 1. Ukrainast sisserännanud inimesed perioodil 2019-2025 (kokku, mehed ja naised)

Allikas: Statistikaamet

Ukraina sõjapõgenike uude elukeskkonda loimumisel on suure tähtsusega sotsiaalsed sidemed perekonnaga ja kohaliku kogukondliku võrgustikuga. Eelkõige koolid ja lasteaiad on selles võtmes eriti olulised, sest suur osa Ukraina sõjapõgenikest on alla 18-aastased (30%) (joonis

3). Eestis avati koolid Ukraina sõjapõgenikest lastele ja õpetajatele 2022. aasta augustis. Uues keelekeskkonnas tegutsemine ja kohalikus keeles uute sotsiaalsete suhete loomine on siinkohal eriti tähtis edukamal lõimumisel, austades ja tähistades ka Ukraina keelt ning kultuuri (Palonen *et al.* 2024). Teiste uussisserändajatega võrreldes paiknesid Ukraina sõjapõgenikud Eestis geograafiliselt hajusamalt, sest sõja puhkedes oli eluaset sageli keeruline leida ning elama asuti sinna, kuhu sai, sealhulgas ka väiksematesse linnadesse ja maapiirkondadesse. Töökoha leidmise väljavaateid see aga oluliselt ei mõjutanud (Tammaru *et al.* 2024).

2. Andmed ja metoodika

2.1 Andmed

Selle lõputöö algandmed pärinevad Statistikaameti Rahvastiku Statistilise Registri (RSR) 2022. ja 2023. aasta andmestikest. Need on kogu Eesti rahvastikku katvad individuaalandmed, millele on lepinguga ligipääs Tartu Ülikooli rände- ja linnauuringute töörühma liikmetel. Selle töö andmeanalüüsi aluseks on nimetatud individuaalandmete põhjal agregeeritud andmetabelid, mis pandi kokku ja anti kasutamiseks rände- ja linnauuringute keskuse inimeste poolt.

Töö keskendub ukraina sõjapõgenikele, kelle kohta saadi info 2023. aasta RSR andmestikust, mis annab edasi vastava aasta 1. jaanuari seisuga. Sõjapõgenikud eristati riiki saabumise aja järgi ning keskenduti neile, kes saabusid 2022. aasta jooksul pärast 24. veebruari. Kuna töö keskendub ka Ukraina sõjapõgenike elukohavahetustele, siis võeti analüüsi ainult need sisseerändajad, kes elasid Eestis ka 2025. aastal. Agregeeritud andmetabelid sisaldasid üldandmeid Ukraina sõjapõgenike kohta, sealhulgas ka saabunute soo- ja vanusjaotust. Kõige olulisemate andmetena sisaldasid tabelid infot ukrainlaste esmaste elukohtade kohta ja seda nii Eesti kantide kui ka Tallinna asumite lõikes. Tallinnale keskenduti eraldi, sest väga suur osa Eestisse saabunud sõjapõgenikest asus elama just sinna. Lisaks olid andmetes risttabelid 2023 ja 2025 elukohtade kohta, mis andsid infot rändevoogude kohta ning need tabelid olid samuti nii Eesti kantide kui ka asumite kohta.

2.2 Metoodika

Töö andmeanalüüsiks kasutatakse kaardianalüüsi ning rände kirjeldamiseks kirjeldava statistika näitajaid, sealhulgas rändeintensiivsust, rändesaldot ja rändesaldokordajat. Seoste hindamiseks kasutatakse korrelatsioonikordajat.

Andmeanalüüs on teostatud programmi MSEXcel abil ja kaartide loomisel kasutati programmi ArcGis Pro 3.1.2.

Rändesaldokordaja (SK) on uuritava ruumiüksuse rändesaldo (S), mis on jagatud antud vahemiku keskmise rahvaarvuga (R) ja mille tulemus on esitatud promillides. Rändesaldokordajat arvutatakse valemiga:

$$SK = \frac{S}{R} * 1000 \text{ ‰}$$

Rändesaldo (S) on uuritavast ruumiüksusest lahkunud ja sinna saabunud rahvastiku vahe ajavahemikul 2023-2025. Positiivne rändesaldo ($S > 0$) tähendab, et antud ruumiüksuses on sisse-rändajaid rohkem ning negatiivne rändesaldo ($S < 0$) tähenda, et antud ruumiüksuses on väljarändajaid rohkem.

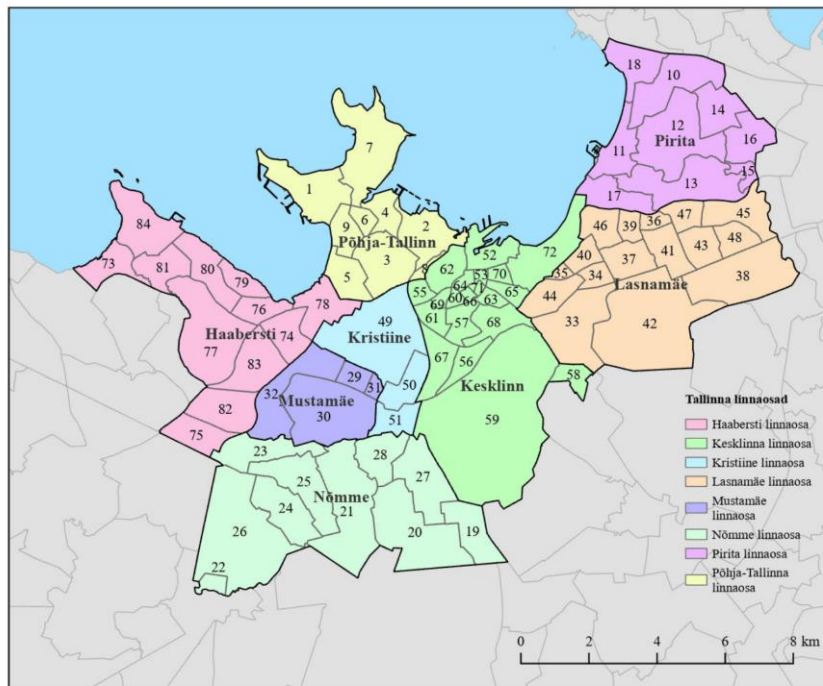
Rändeintensiivsus on elukohavahetuse suhe tuhande uuritavas piirkonnas elava inimesega. Rändeintensiivsust arvutatakse valemiga:

$$\text{Rändeintensiivsus} = \frac{\text{rändajate arv} \cdot 1000}{\text{kogu rahvaarv mingis grupis}}$$

Uurides Ukraina sõjapõgenike esmaseid elukohavalikuid Eestis ja Tallinnas ning kas nende sihtkohtadel on seos seal varasemalt elavate ukrainlaste osakaaluga 2022. aastal kasutati statistilise tõestuse puhul Spearmani korrelatsioonikordajat. Spearmani korrelatsioonikordajaga saab mõõta seost kahe arvulise järjestustunnuse vahel, kus väljaarvutamisel kasutatakse tunnuse toorväärtuse asemel astakuid. Spearmani korrelatsioonikordaja (ρ) arvutatakse tunnuste väärtuste järkude põhjal ning selle väärtus varieerub vahemikus -1 kuni 1. Positiivne väärtus näitab positiivset seost kahe näitaja vahel ning negatiivne väärtus näitab negatiivset seost. Mida suurem on korrelatsioonikordaja, seda suurem positiivne seos esineb.

Ukrainlaste esmase elukohavaliku kaardianalüüsil on näidatud taustainfona Eestis varasemalt olemasolevate Ukraina kogukondade osakaalu piirkonna kogurahvastikust. Taustainfo aitab mõista, kas elukohavalikutel esineb seos olemasoleva ukrainlaste rahvastikuga osakaaluga. Näidatud on ka Eesti maakondade piirjooned, mis aitavad elukohavalikute mustreid paremini mõista. Tulemuste tõhusamaks analüüsiks on lisatud rändesaldokordajat analüüsivale kaardile mummudena Eesti linnad, mis aitavad nähtavad mustreid esile tuua. Et tulemusi selgemalt visualiseerida tehti Eesti kantide puhul valim, kus näidatakse kaardil kante vähemalt 25 Ukraina sõjapõgenikuga ja Tallinna asumite kaardi puhul valim, kus Ukraina sõjapõgenike arv on üle 100 inimese.

Töö ruumiüksuseks on Eesti kandidid ning Tallinna asumid (joonis 2).

Tallinna asumid

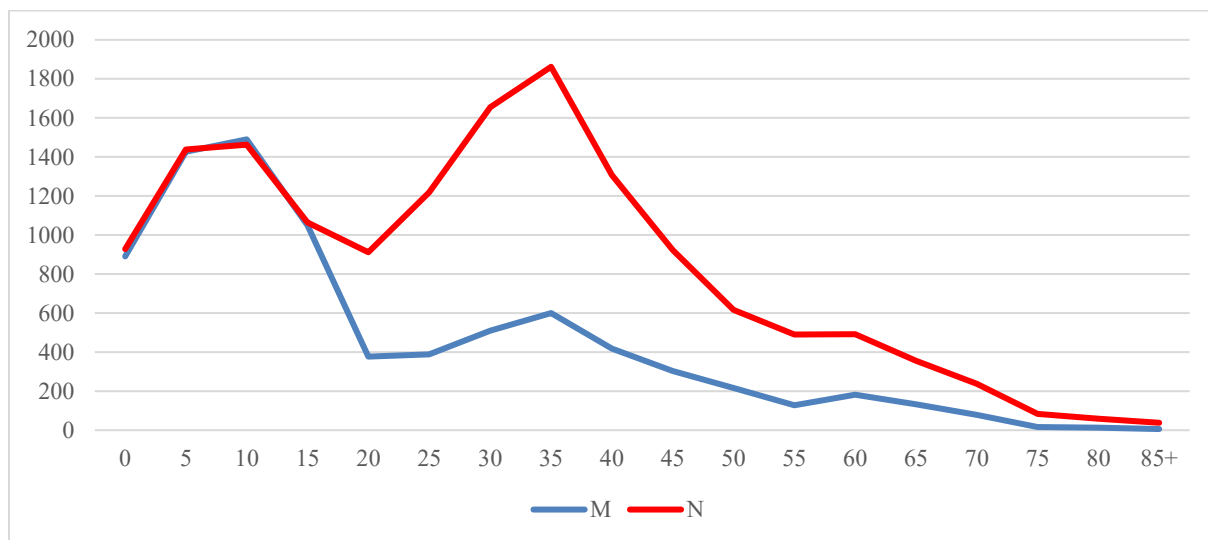
1. Kopli	22. Lasgri	43. Mustakivi	64. Sildküla
2. Kalamaja	23. Vana-Mustamäe	44. Sõkupi	65. Tõrrepi
3. Põhjala	24. Kruusaku	45. Põhjala	66. Sõdaku
4. Kesklinn	25. Hiiu	46. Põhjala	67. Kesklinn
5. Merimäe	26. Põhjala	47. Kesklinn	68. Jätkema
6. Sõli	27. Lääne	48. Sõli	69. Tõrrepi
7. Põhjala	28. Rannaku	49. Lääne	70. Rannaku
8. Kesklinn	29. Sõli	50. Tõrrepi	71. Sõli
9. Põhjala	30. Mustamäe	51. Järve	72. Kesklinn
10. Mäe	31. Sõli	52. Sõli	73. Tõrrepi
11. Pirita	32. Kesklinn	53. Kesklinn	74. Vaskima
12. Kesklinn	33. Kesklinn	54. Aegna	75. Kesklinn
13. Kesklinn	34. Pae	55. Kesklinn	76. Haabersti
14. Lepiku	35. Uusimäe	56. Lääne	77. Põhjala
15. Iru	36. Kesklinn	57. Vaskima	78. Mustamäe
16. Lääne	37. Lääne	58. Mäe	79. Rannaku al Mäe
17. Mustamäe	38. Vao	59. Kesklinn	80. Kesklinn
18. Merimäe	39. Kesklinn	60. Tõrrepi	81. Vaskima
19. Rannaku	40. Kesklinn	61. Uus Mäe	82. Aegna
20. Mäe	41. Tõrrepi	62. Vaskima	83. Vaskima
21. Nõmme	42. Sõli	63. Kesklinn	84. Kesklinn

Joonis 2. Tallinna linnaosad ja asumid

2.3 Analüüsialune rahvastik

Selle töö analüüsialune rahvastik on ukraina rahvusest inimesed, kes saabusid Eestisse pärast Venemaa sissetungi algust 24. veebruaril 2022, elasid siin 2023. aasta jaanuaris ja ka 2025. aasta jaanuaris. Andmete põhjal ei ole täiesti korrektne öelda, et uuritakse Ukraina sõjapõgenike sihtkohti Eestisse saabudes, sest on teada ainult koht, kus nad elasid 2023. aasta alguses, mitte saabumiskoht sõja algusaastal, 2022. Seetõttu käsitletakse selle töö kontekstis 2023. aasta elukohti siiski nende esialgsete sihtkohtadena ja elukohavalikutena. Sama terminoloogiat kasutatakse ka ülejäänud töös.

Ukraina sõjapõgenikke, keda selles töös analüüsitakse on kokku 23 369. Meessoost isikuid on 8228 (35%) ja naissoost isikuid on 15 141 (65%). Meeste puhul on kõige rohkem Eestisse rännanud lapsed vanuses 5-10. Naiste puhul on enim põgenikke vanuses 30-40. Alla 18-aastased moodustavad Ukraina sõjapõgenikest 30% ja alla 50-aastased moodustavad 87% põgenike koguarvust (Joonis 3).

Joonis 3. Ukraina sõjapõgenike soo- ja vanusjaotus

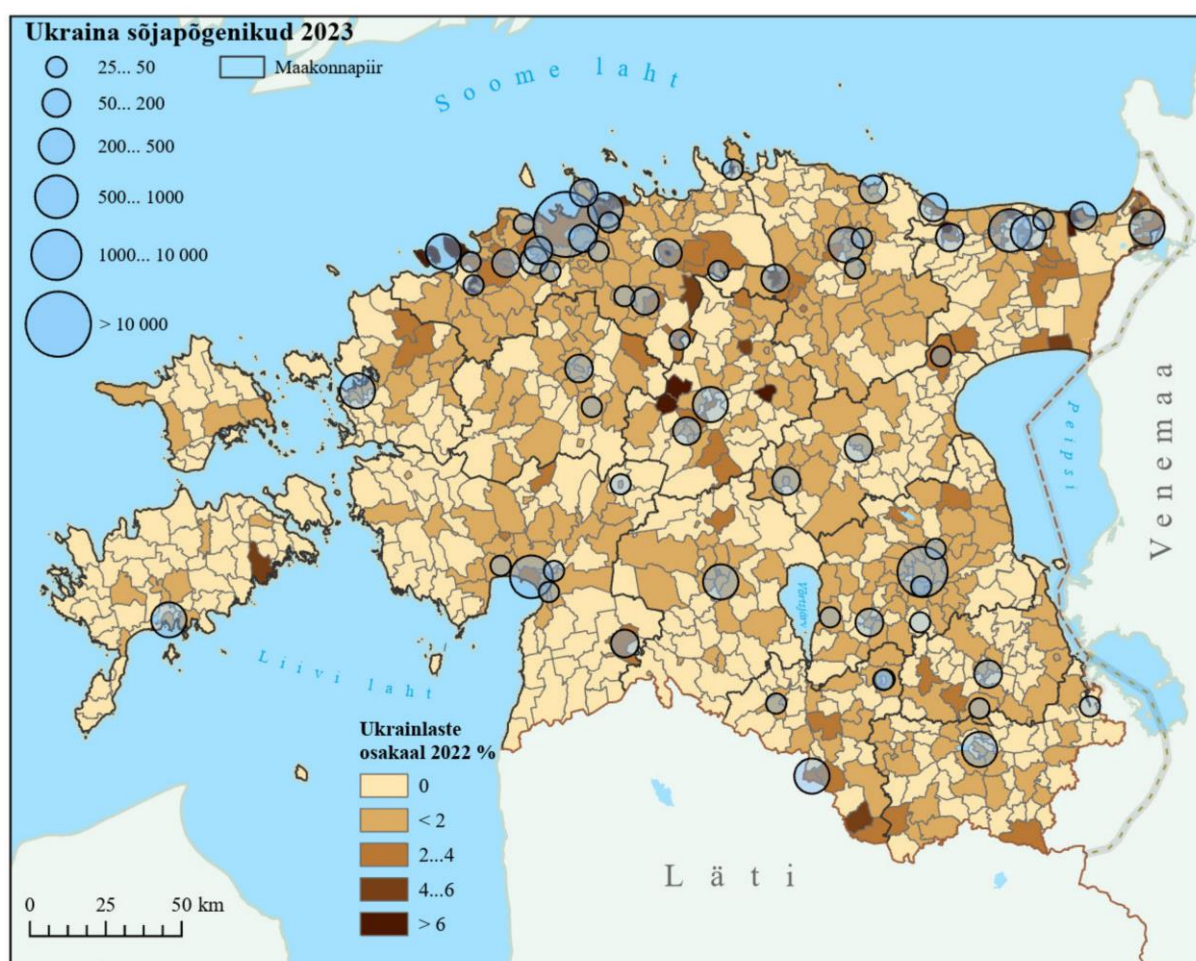
3. Tulemused

3.1 Ukraina sõjapõgenike elukohad Eesti kantides 2023. aastal

Ukraina sõjapõgenikud on Eestis elama asunud umbes pooltesse Eesti kantidesse (neid elas 405 kandis). Kõige rohkem Ukraina sõjapõgenikke elas 2023. aasta alguse seisuga Eesti suurimates linnades: Tallinn (11 019), Tartu (2170), Pärnu (985), Kohtla-Järve (615), Jõhvi (449), Narva (448) ja Maardu (427). Tallinna asus elama 47,1 % Ukraina sõjapõgenikest, järgmine olulisem sihtkoht on Tartu 9.3 %. Nendes kantides oli ka varasemalt arvestatav ukrainlaste kogukond, näiteks Maardus 5,9% (joonis 4).

Paljud Ukraina sõjapõgenikud asusid elama ka suuremate linnade tagamaale: Tallinna, Tartu ja Pärnu ümbrusesse. Kuigi Ukraina sõjapõgenikud asusid elama väga paljudesse Eesti kantidesse, siis maapiirkondadesse on ikkagi vähem sõjapõgenikke elama asunud ning silma paistavad enamasti ikkagi linnad (ka väikelinnad). Vähem on Ukraina sõjapõgenikke elama asunud Hiiumaale, Saaremaale ning Läänemaale.

Et paremini aru saada sihtkohavalikute ja juba varasemalt Eestis elanud Ukraina kogukonna seostest, siis arvutati töös välja ka Spearmani korrelatsioonikordaja. Analüüsis hinnatakse seost varasema ukraina kogukonna (2022. aasta alguse osakaal) ning 2023. aasta alguseks sisse­rännanud Ukraina sõjapõgenike vahel Spearmani korrelatsioonikordaja oli $p = 0.508$ ehk esineb statistiliselt oluline mõõduka tugevusega positiivne seos ukrainlaste osakaalu ja sisse­rännanud sõjapõgenike vahel. Seega võib analüüsi põhjal järeldada, et suurema ukrainlaste osakaaluga kantides on tõenäoliselt ka rohkem Ukraina sõjapõgenikest sisse­rändajaid. Kuna enamuse sõjapõgenikest asus elama Tallinna, vaadatakse järgnevas peatükis täpsemalt Ukraina sõjapõgenike elukohamustreid Tallinna asumite lõikes.

Joonis 4. Ukraina sõjapõgenike elukohavalikud (2023) võrreldes ukrainlaste osakaaluga Eesti kantides (2022)

3.2 Ukraina sõjapõgenike elukohad Tallinna asumites 2023. aastal

Tallinnas olid Ukraina sõjapõgenike olulisemad esialgsed sihtkohad Pelguranna (454), Väike-Õismäe (448), Laagna (395), Pelgulinn (391) ja Sikupilli (369). Kõikidest Tallinna elama

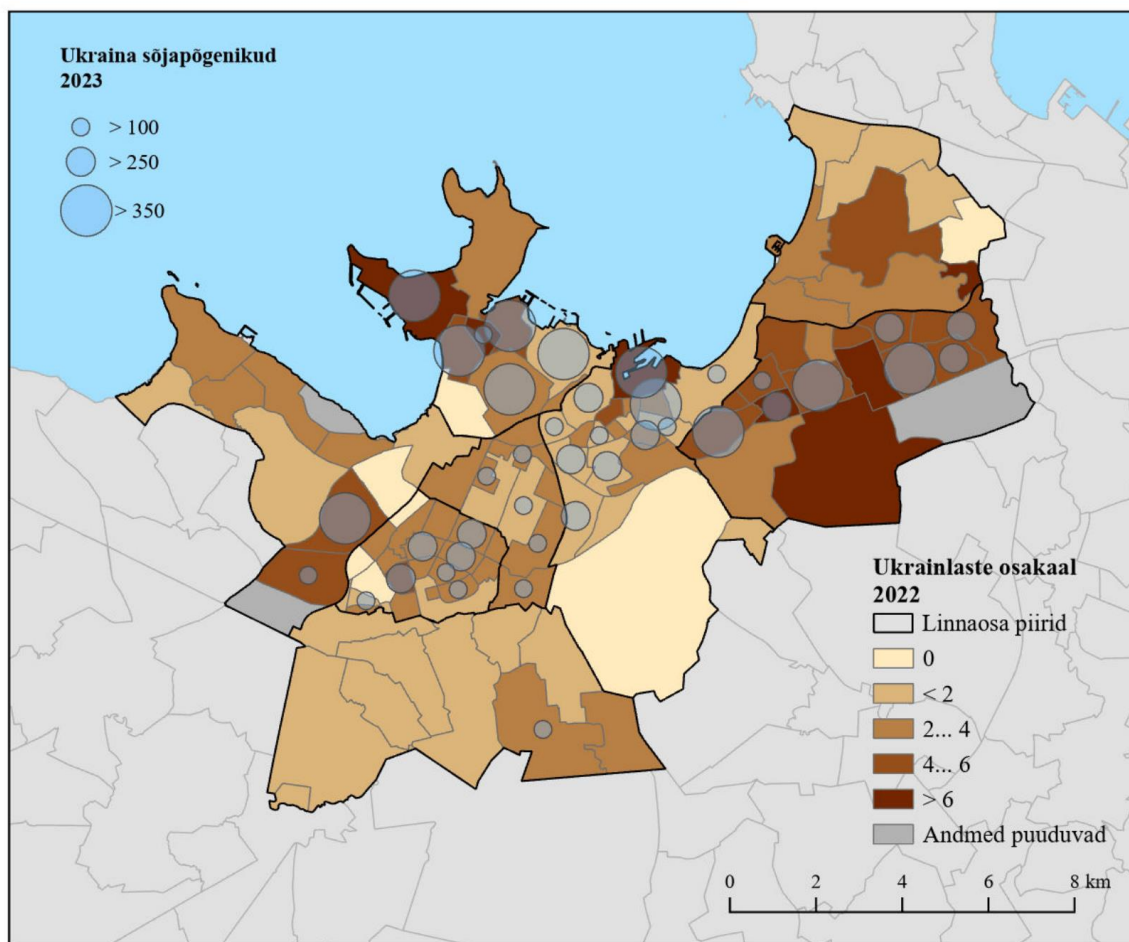
asunud sõjapõgenikest läks Pelguranda elama 4,3% ehk väga selget koondumist Tallinna asumite võrdluses ei olnud

Kõikides suurimates sihtkohtades peale Pelgulinna on ka võrdlemisi suur ($> 4,5\%$) varasemate ukrainlaste osakaal. Üle 100 Ukraina sõjapõgenikke leidub Tallinnas väga mitmes asumis. Lasnamäe, Kesklinna ja Põhja-Tallinna linnaosad paistavad oluliste elupiirkondadena silma, kuhu on mitmetesse asumitesse läinud rohkem kui 359 Ukraina sõjapõgenikku. Need on suuresti ka need asumid, kus on suured kortermajapiirkonnad. Üksikud üle 100 sõjapõgenikuga asumid asuvad Nõmmel ja Haaberstis. Haabersti puhul on näha erandina Väike-Õismäed 448 sõjapõgenikuga. Ühtlasi on seal varasemate ukrainlaste osakaal kõrge ($4,6\%$). Mitmete 350+ Ukraina sõjapõgenikega asumeid leidub Põhja-Tallinnas (5 asumit) ja Lasnamäel (3 asumit). Selgelt eristuvad vähem eelistatud elukohad olid Nõmmel, kus leidis 1 asum 100+ sõjapõgenikuga ja Pirital, kus ei olnud ühtegi (joonis 5).

Tervet pilti vaadates on näha, kuidas suuremate sõjapõgenikega asumites on ka suurem varasemate ukrainlaste osakaal ning kõige väiksemate ukrainlaste osakaaluga asumites, näiteks Nõmmel on teinud vähem sõjapõgenikke oma esmase elukohavaliku.

Ka Tallinna asumite puhul hinnatakse, milline on seos kahe vaadeldava tunnuse vahel ning võrreldakse, kas suurema varasemate ukrainlaste osakaaluga Tallinna asumites on rohkem arv Ukraina sõjapõgenikke teinud oma esmase elukohavaliku. Spearmani korrelatsioonikordaja on antud analüüsis $\rho = 0.34$, mis näitab statistiliselt olulist positiivset, aga samas nõrka seost. Nõrk seos viitab sellele, et kuigi ukrainlaste varasem osakaal on seotud sõjapõgenike paiknemisega, varieerub see seos asumite lõikes märkimisväärselt ning mustrit mõjutavad paljuski muud tegurid.

Edasises analüüsis püütakse välja selgitada, kuidas on Ukraina sõjapõgenike elukohamustrid perioodil 2023-2025 muutunud. Seda tehakse rändesaldokordaja abil keskendudes analüüsil nii Eesti kantidele ja Tallinna asumitele.

Joonis 5. Ukraina sõjapõgenike elukohavalikud (2023) võrreldes ukrainlaste osakaaluga Tallinna asumites (2022)

3.3 Ukrainlaste rändeaktiivsus

Järgnevalt analüüsitakse Ukraina sõjapõgenike rändeaktiivsust Eesti kantide vahel ja Tallinna asumites (tabel 1). Kuna andmed põhinevad 2023. aasta alguse ja 2025. aasta alguse seisuga, siis arvestatakse elukohamuutust kahe aasta vältel. Tabel näitab Eestis ja Tallinnas elivate ukrainlaste koguarvu ja perioodil 2023-2025 Eesti siseselt rännanud ukrainlaste arvu. Välja on arvutatud elukohta vahetanud inimeste osakaal (%) ja promill (‰), mis näitab elukohavahetajate hulka 1000 inimese kohta. Lisaks on välja arvutatud Ukraina sõjapõgenike rändeaktiivsus ühe aasta kohta, mis näitab keskmist aastalist rännet uuritud ajaperioodil ja aitab teha võrdlust teiste rändeanalüüsides.

Tabelit analüüsides tuleb välja, et 2023-2025 ajaperioodil vahetas 9% Ukraina sõjapõgenikest oma elukohta. Nende rändeaktiivsus ühe aasta kohta on samuti võrdlemisi suur, 42,5%. Eriti torkab silma erinevus suur erinevus rändajate protsendis Eesti ja Tallinna vahel. 17% Ukraina

sõjapõgenikest Tallinnas vahetas enda elukohta antud ajaperioodil ja nende rändeaktiivsus ühe aasta kohta oli 85%, oluliselt suurem kui Ukraina sõjapõgenikel üle Eesti.

Tabel 1. Ukraina sõjapõgenike rändeaktiivsus Eestis ja Tallinnas, 2023-2025

	Rahvastik	Elukohamuutus		Rändeaktiivsus	
		2023-2025			
	Arv	Arv	%	2023-2025 ‰	1 aasta kohta ‰
Ukrina sõjapõgenikud Eestis	23087	1981	9	85	42,5
Ukraina sõjapõgenikud Tallinnas	10668	1824	17	170	85

3.4 Ukraina sõjapõgenike rändesaldokordaja Eesti kantides

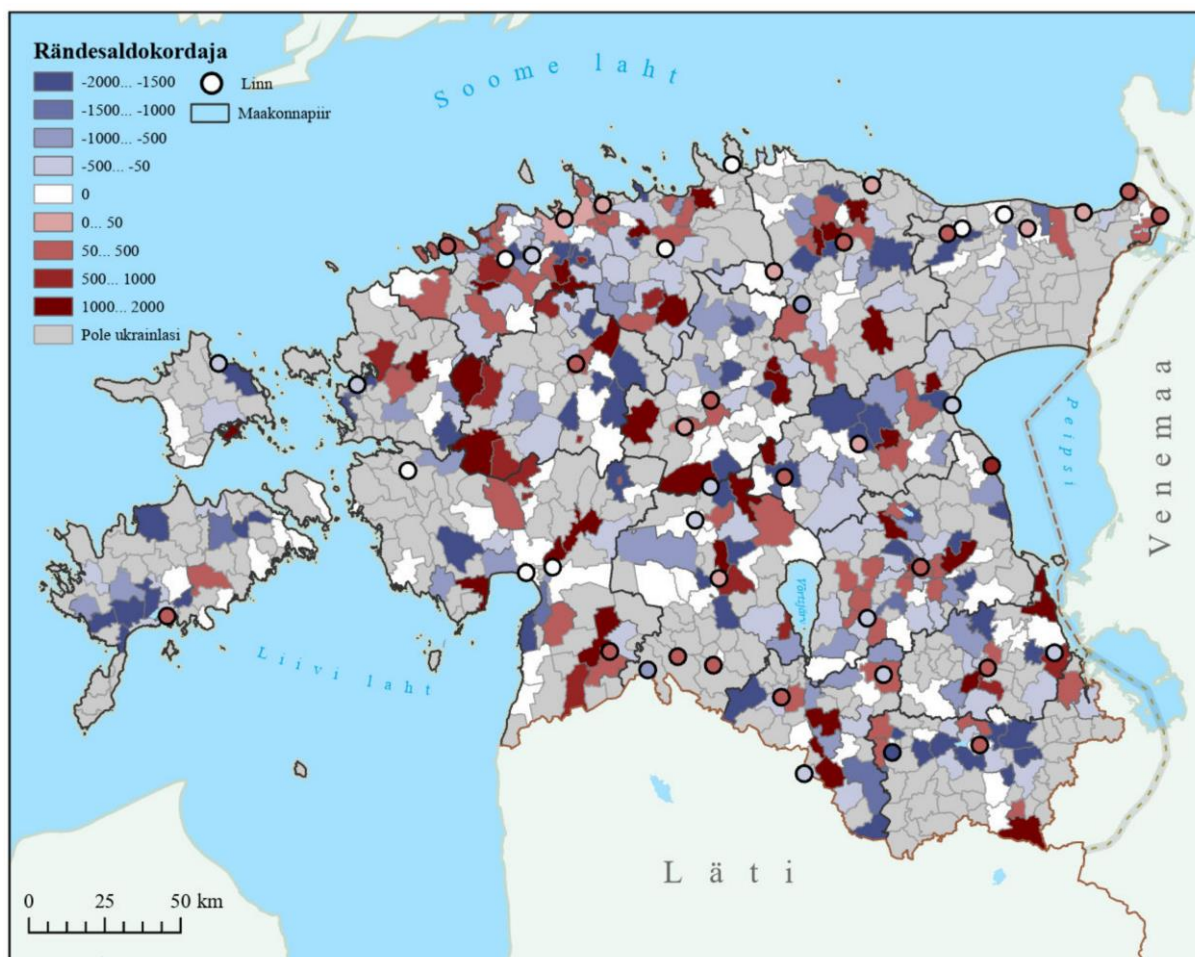
Järgnevalt keskendutakse rändele perioodil 2023-2025 ja vaadatakse, millised piirkonnad on Ukraina sõjapõgenikke kahe aasta jooksul rände teel juurde võitnud ja millised on kaotanud (joonis 6). Väga selgeid mustreid kaardianalüüsil välja ei tule, aga Ukraina sõjapõgenike väljaränne on olnud suurem ikkagi suurlinnadest kaugemates piirkondades (nt Saaremaa, Hiiumaa). Linnad paistavad pigem välja kohtadena, mis ukraina sõjapõgenikke juurde saavad.

Mõlema aasta, nii 2023 kui ka 2025, puhul on Ukraina sõjapõgenike jaoks olnud populaarsed Eesti suurimad linnad. Kõige rohkem kasvu on näinud kandid Ida-Virumaal ja Harjumaal. Suurtematest linnadest on sõjapõgenikke juurde saanud Tallinn, Tartu ja Võru.

Uurides andmeid maakonniti tuleb välja, et pea igas maakonnas leidub linnu, kus rändesaldokordaja on nii negatiivne kui ka positiivne. Ida-Virumaa paistab välja maakonnana, kus on kõige rohkem Ukraina sõjapõgenikke juurde saanud linnu.

2025. aasta andmete järgi on Ukraina sõjapõgenike rändesaldokordaja Eesti kantides üsna kirju. Paljudes kantides ei ela ühtegi Ukraina sõjapõgenikku või on rändesaldokordaja 0 ehk sõjapõgenike arv jäi perioodil 2023-2025 samaks.

Järgnevalt vaadatakse analüüsis Tallinna asumites elevate Ukraina sõjapõgenike rändesaldokordajat perioodil 2023-2025.

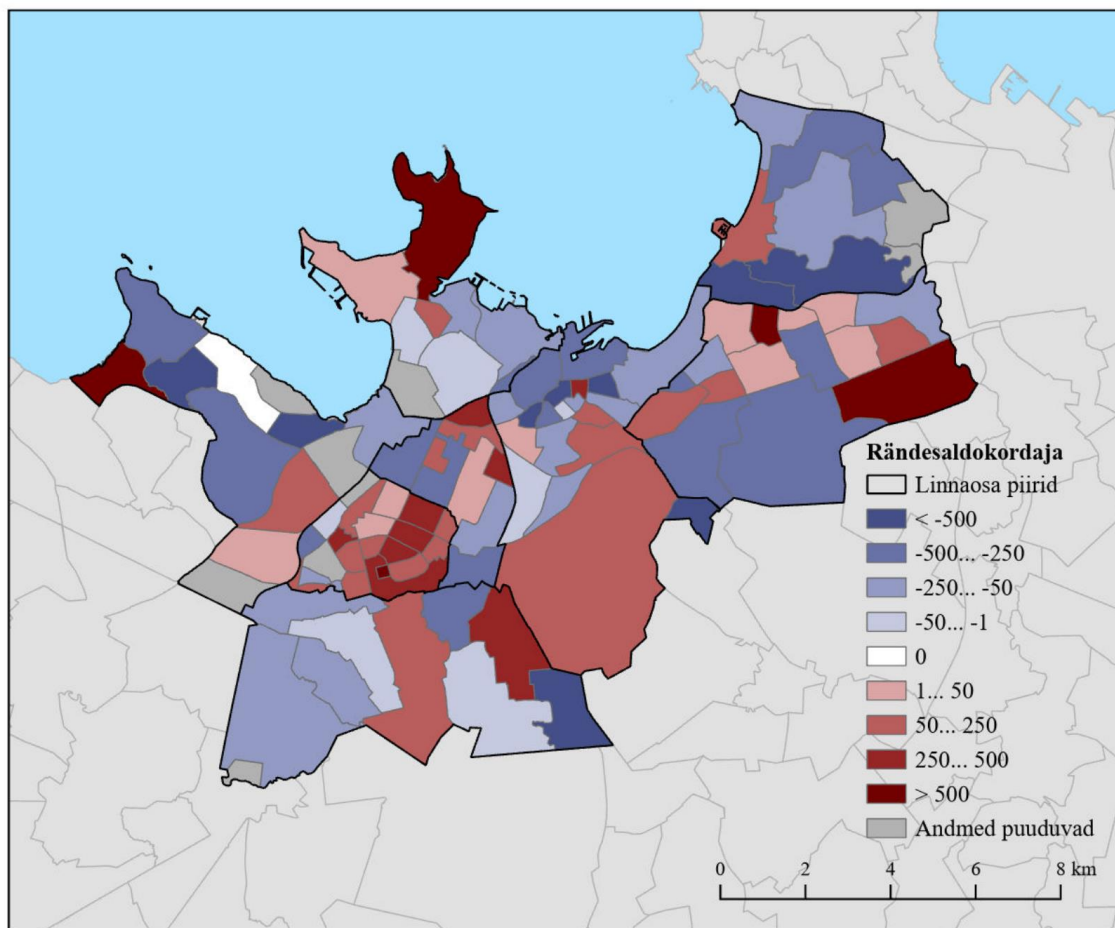

Joonis 6. Ukraina sõjapõgenike rändesaldokordajad Eesti kantides 2023-2025

3.5 Ukraina sõjapõgenike rändesaldokordaja Tallinna asumites

Ukraina sõjapõgenikke on Tallinna asumid kõige rohkem juurde saanud Vão, Loopealse, Tiskre, Paljassaare ja VII MR Mustamäel. Huvitava nähtusena tuleb välja, et asumid, kuhu enamus ukrainlasi 2023. aastal esmase elukohavalikuna läksid, on 2025. aastaks sõjapõgenike arvu pigem kaotanud. Kesklinna olulisemad sihtkohad Sadama, Raua ja Vanalinn on kõik negatiivse rändesaldokordajaga. Samuti on Põhja-Tallinnas 2023. aastal populaarsed olnud Pelgulinn ja Pelguranna ukrainasõjapõgenikke kaotanud. Vaadates linnaosi on kõige

negatiivsema mustriaga Pirita ja Kesklinn. Kõige silmapaistvam on olukord Mustamäel ja Lasnamäel, kus peaaegu iga asum on positiivse rändesaldokordajaga (joonis 7). Nendes linnaosades on ka teiste linnaosadega võrreldes taskukohasead eluasemed.

Joonis 7. Ukraina sõjapõgenike rändesaldokordajad Tallinna asumites 2023-2025

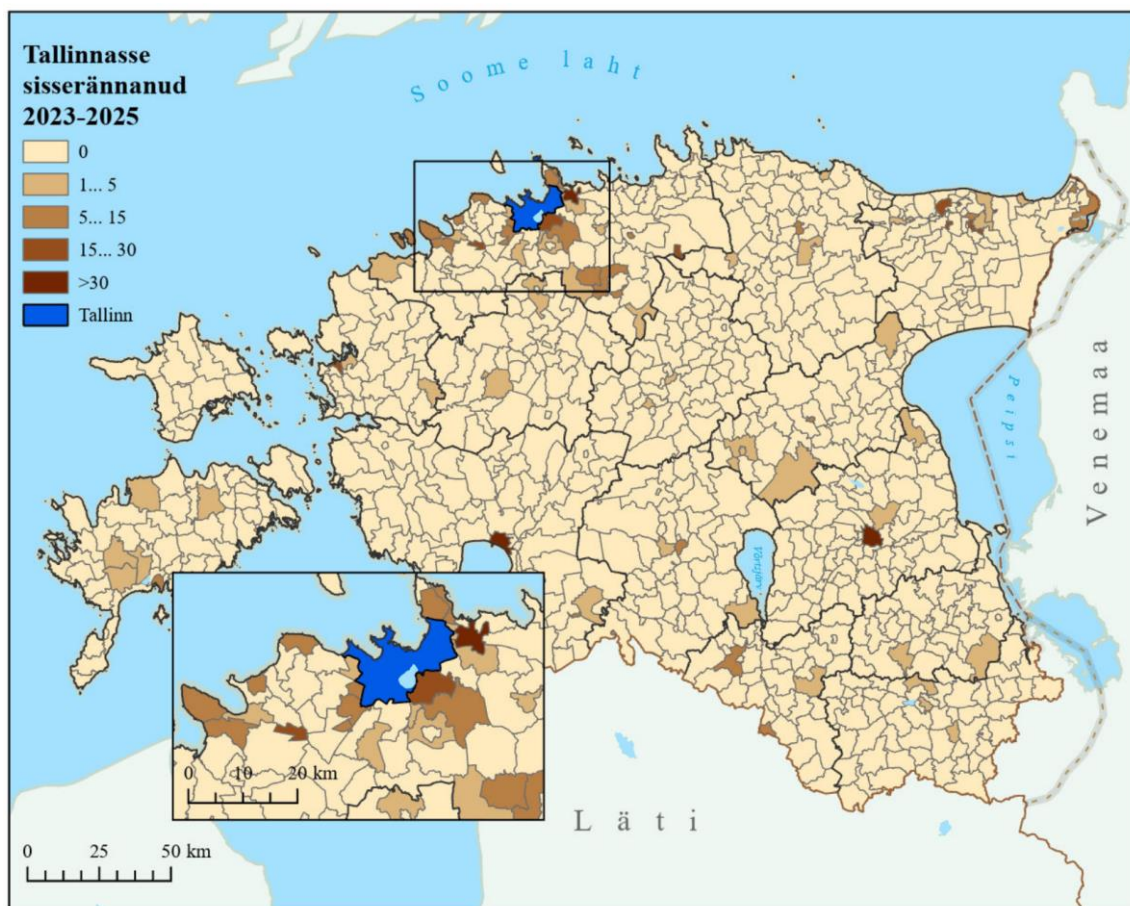
3.6 Ukraina sõjapõgenike olulisemate sihtkohtade rändetagamaa

Järgnevalt analüüsitakse Ukraina sõjapõgenike rändevoogusid, et paremini aru saada, kust ja kuhu Ukraina sõjapõgenikud rändavad ja mis on mingite piirkondade rändetagamaa. Välja on toodud nelja sihtkoha rändetagamaa, mis perioodil 2023-2025 kõige rohkem sõjapõgenikke juurde said. Nendeks osutusid linnad Tallinn, Tartu, Võru ja Jõhvi.

Alustades Tallinnaga, kuhu rändas antud ajaperioodil 555 ukrainlast väljaspoolt pealinna. Tallinna sisserände tagamaaks saab lugeda põhimõtteliselt tervet Eestit, igast maakonnast välja arvatud Hiiumaalt on sisse rännanud mingi arv ukrainlasi. Sisserännanud ukrainlaste hulka

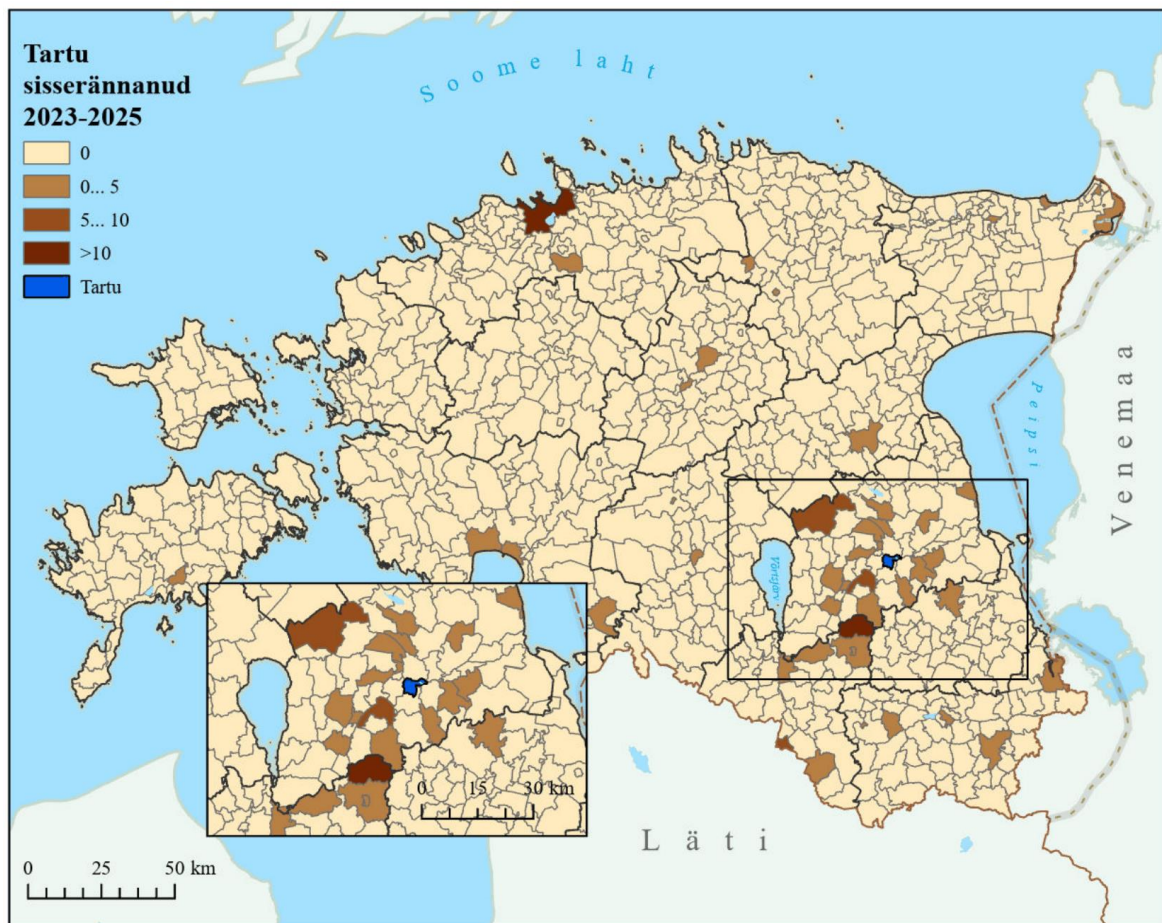
arvestades on pingereas esimesed Maardu, Pärnu ja Tartu, kust kõigist on rännanud üle 30 ukrainlase (joonis 8).

Kaardi üldpilti vaadates on selgelt näha, kuidas enamus ukrainlasi on Tallinnasse rännanud linna ümbritsevatest kantidest Harjumaal. Suuremad sisserändajate vood Tallinnasse tulevad Tallinna eeslinna kantidest(joonis 8).

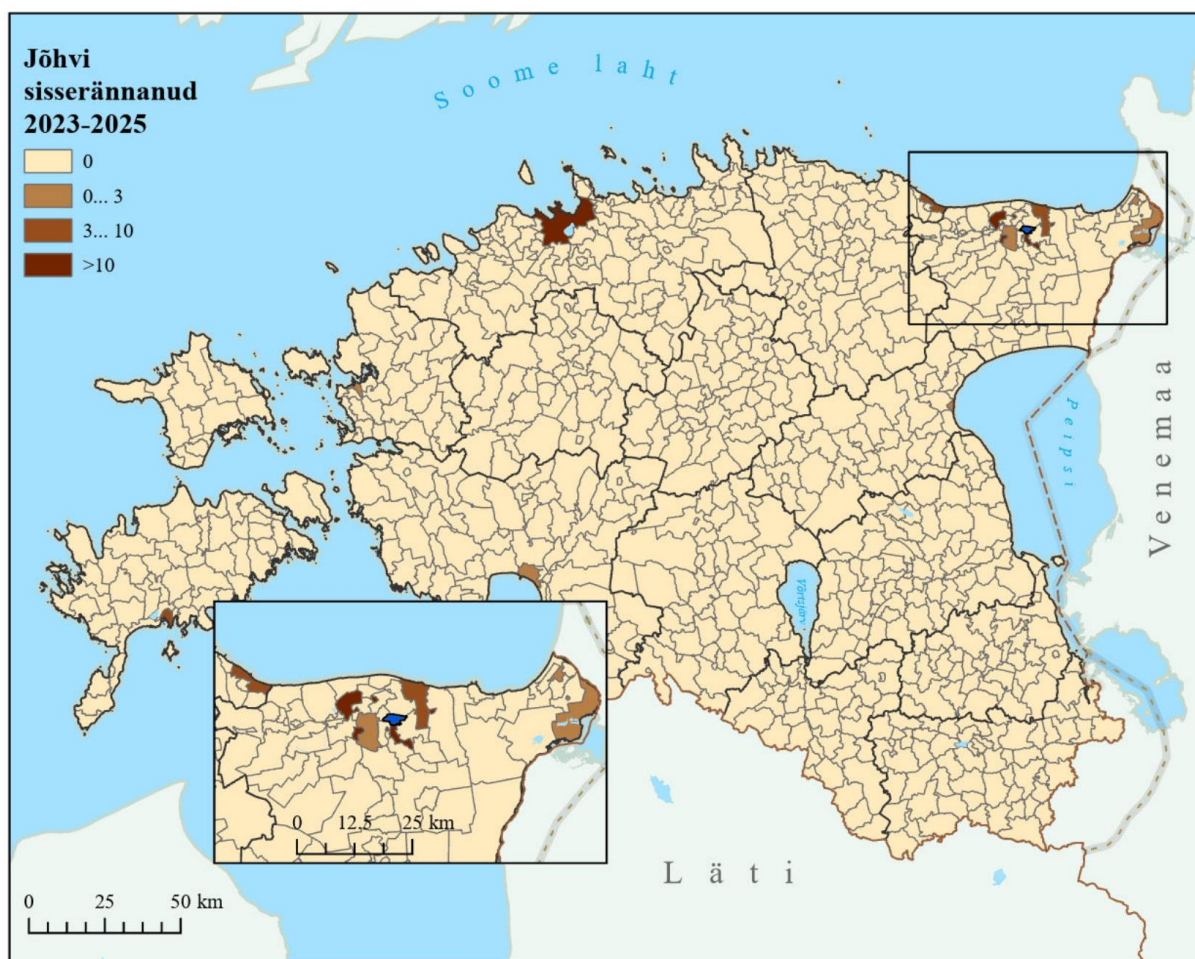
Joonis 8. Tallinnasse sisserännanud Ukraina sõjapõgenikud perioodil 2023-2025

Järgmine olulisem ukrainlaste Eesti-sisese rände vastuvõtjaks on Tartu linn, kuhu tuli elama 2023-2025 vältel 191 Ukraina sõjapõgenikku. Erinevalt Tallinna rändetagamaast on Tartu puhul rändetagamaa väiksem ja väga selgelt on Tartusse mindud Lõuna-Eesti kantidest (Võrumaa, Valgamaa) ning eriti just paljudest Tartu ümbruse kantidest, mis peegeldab, et paljusid kaugematesse kantidesse elama asunud ukrainlasi meelitab ikkagi linnakeskkond. (joonis 9).

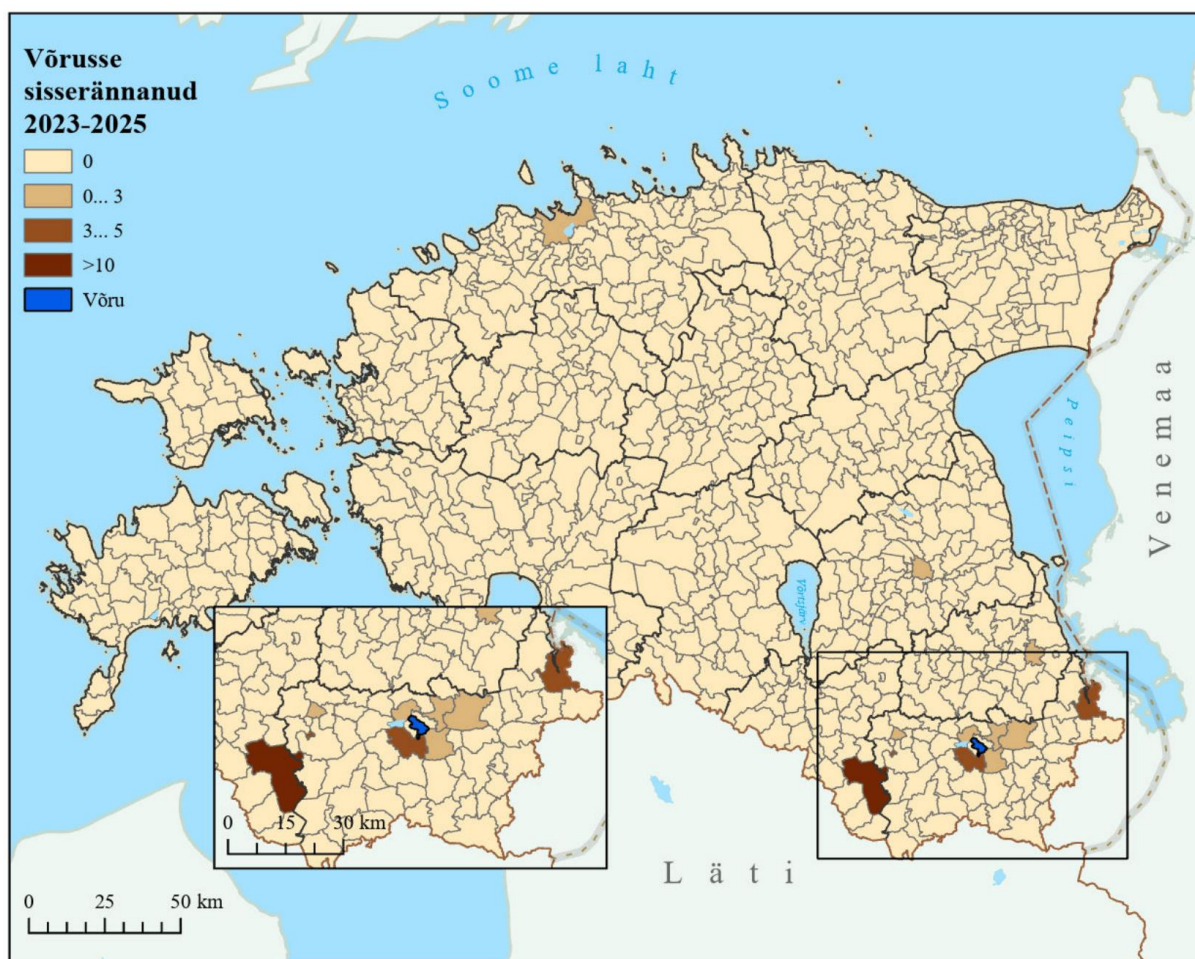
Joonis 9. Tartusse sisserännanud Ukraina sõjapõgenikud perioodil 2023-2025

Jõhvi on rännanud 59 ukrainlast, enamasti Jõhvit ümbritsevatest Ida-Virumaa kantidest. Väljaspoolt Ida-Virumaad on Jõhvi suundunud ukrainlased ainult Tallinnast, Kuressaarest, Pärnust ja Haapsalust. Kõige rohkem valisid Jõhvi väljaspoolt Ida-Virumaad oma uueks elukohaks Ukraina sõjapõgenikud Tallinnast, Kuressaarest ja Pärnust (joonis 10).

Joonis 10. Jõhvi sisserännanud Ukraina sõjapõgenikud perioodil 2023-2025

Võrru rändas analüüsi all oleva ajaperioodi vältel 50 Ukraina sõjapõgenikku. Nagu ka eelnevalt uuritud kantide puhul, saabus enamus neist Võru lähedalt Võrumaa maakonnast. Ülejäänud maakondadest rändas võrru võrreldes eelnevate Kantidega kõige vähem ukrainlasi, Tallinnast ja Tartust umbes kolm (joonis 11).

Joonis 11. Võrusse sisserännanud Ukraina sõjapõgenikud perioodil 2023-2025

Olulisimaid Ukraina sõjapõgenike Eestises kolimise järgse rände sihtkohtade tagamaid uurides esineb kindel ukrainlaste elukohavaliku muster. Kõige rohkem rännatakse suurtematesse linnadesse ja maakonnakeskustesse. Tallinna ja Tartu puhul on näha kindlat rändetagamaade esinemist Tallinna puhul üle Eesti ja Tartu puhul Lõuna-Eestis. Kõigi analüüsitava sihtkohtade olulisemad rändetagamaad on vastava linna ümbruses Kaugematest piirkondadest ja linnade tagamaalt kolitakse paremate töövõimaluste ja sotsiaalsete hüvedega suurtematesse keskustesse.

4. Arutelu

Käesoleva töö tulemused näitavad, et Ukraina sõjapõgenike esmased elukohavalikud Eestisse saabudes on üle terve Eesti hajutatud ning palju hajusamad kui varasemad uurimused uussisserändajate kohta on näidanud (Kalm, Tammaru 2021). Samas kalduvad esmased elukohavalikud koonduma piirkondadesse ja linnadesse, kus juba elab rohkem ukrainlasi, mis viitab varasemate rändevõrgustike teatud mõjule. Piirkondlikest keskustest valis enamik Ukraina sõjapõgenikke esmaseks elukohaks Tallinna, kuid nende osakaal on väiksem kui varem uuritud uussisserändajate puhul ajavahemikus 2015–2019. Samuti oli Tartu puhul teiste uussisserändajate osakaal kõrgem kui Ukraina sõjapõgenike seas (Kalm, Tammaru 2021). Tallinna atraktiivsust võivad lisaks laiematele töö- ja sotsiaalsetele võimalustele selgitada ka varasemad sidemed Ukraina kogukonnaga. Samas võivad hajusamad sisserändemustrid olla seotud eluaseme kättesaadavuse probleemidega Tallinnas, kus eluaseme leidmine on muutunud keerukamaks (Tammaru *et al.* 2024).

Selle töö tulemused ja Ukraina sõjapõgenike elukohamustrid viitavad võrgustike ja varasema vähemusrahvastiku olemasolu tähtsusele. Olemasolevad kogukonnad loovad soodsama keele- ja sotsiaalkeskonna ja suurendavad uussisserändajate teadlikkust ning kogukonnatunnet (van Ham 2015). See võib olla eriti oluline just sõjapõgenike puhul, kellel puudub sageli eelnev teadmine sihtriigi eluaseme- ja tööturu kohta ning kes tuginevad seetõttu enam olemasolevatele sotsiaalsetele võrgustikele. Samas ei piirdu mustrid ainult esmaste elukohavalikutega, vaid tulevad välja ka sõjapõgenike edasistes liikumistes, kus domineerivad regionaalsed tõmbekeskused ning nende lähitagamaad.

Tallinna siseselt on samuti näha elukohamustrite ja taustainfo vahel positiivset, aga mitte nii tugevat seost kui Eesti kantide puhul. Sihtkohad olid üsna hajusalt ja pigem ei olnud varasem ukrainlaste osakaal kõige olulisem tegur. Olulisemad põhjused olid ilmselt muud – näiteks kus üldse oli võimalik Tallinnas sobilikku hinnaklassi kuuluvat tühja majutust leida.

Ukraina sõjapõgenikud on Eestis elamise esimeste aastate jooksul olnud rändes üpris aktiivsed, eriti Tallinna siseselt. Ukraina sõjapõgenike rändeaktiivsust võrreldes eesti ja vene keelt kõnelevate isikutega perioodil 2000-2011 tuleb välja huvitav asjaolu. Vene keelt kõnelevate isikute keskmine aastane rändeaktiivsus ühe aasta kohta 12 aastase perioodi vältel oli 29%. Eesti keelt kõnelevate isikute keskmine rändeaktiivsus oli sama perioodi vältel 42% (Mägi *et*

al. 2016). Ukraina sõjapõgenike keskmine aastane rändeaktiivsus (42,5%) on väga sarnane eesti keelt kõnelevate isikutega, mis on päris suur. Nende rändeaktiivsus on ka oluliselt suurem vene keelt kõnelevatest isikutest. Väga huvitav on ka Tallinna-sisene rändeaktiivsus (85%), mis on võrreldes üle-Eestilise rändeintensiivsusega eriti suur. Linna sees esinev suurem aktiivsus ühtib ka eesti ja vene keelt kõnelevate isikute analüüsi tulemustega (Mägi *et al.* 2016). Algsed elukohavalikud ei pruugigi nii olulised olla, sest väga sageli vahetatakse elukohta esimeste aastate jooksul pärast uude riiki saabumist (Zorlu, Mulder 2008). Selle väite pädevust näitab ka Ukraina sõjapõgenike uuritud rändeaktiivsus.

Võrreldes varasemate uuringutega on Ukraina sõjapõgenikud rändes aktiivsemad ja seepärast ongi edasi huvitav vaadata, kuhu siis rännatakse. Tallinnasisene suur ränne näitab, et Tallinn on neile sobiv elukeskkond, kuhu jääda, aga seal otsitakse algsega võrreldes teist elukohta. Antud asjaolu viitab sellele, et algne elukohavalik oli ilmselt see, kuhu lihtsalt sai minna, mitte eelistus (Khelashvili 2025).

Vaadates Ukraina sõjapõgenike elukohamuutrite muutumist perioodil 2023-2025, on üldpilt võrdlemisi kirju, kuid esineb teatud märgatavaid mustreid. Eesti kante vaadates ilmneb, et peamised tõmbekeskused on siiski suuremad linnad, pakkudes sõjapõgenikele paremaid töötururingimusi ja hüvesid (Åslund 2005). Tallinna-siseselt paistab välja, kuidas esialgu valitud keskmistes asukohtades (nt kesklinna asumites) esineb negatiivne rändesaldokordaja. See võib peegeldada eluasemeturu tingimusi ja sõjapõgenike kohanemisprotsessi edenemist. Vastastikult kesklinna negatiivsele rändesaldokordajale on üks positiivsema rändesaldokordajaga linnaosi Tallinnas Mustamägi ja teatud asumid Lasnamäel, kus esineb suurem varasemate ukrainlaste osakaal.

Ukraina sõjapõgenike rändevoogusid analüüsid näitavad tulemused, et rändevood on valdavalt suunatud suurematesse linnadesse ning toimuvad sageli lühikeste vahemaade ulatuses. Tallinn on erandlikult tugeva tõmbejõuga kogu Eesti ulatuses ja Tartu saab enda sisserändajaid peamiselt Lõuna-Eestist. Väljatoodud suurimate positiivse rändevoogudega linnades on selge muster, kus rändetagamaad asuvad peamiselt lähialadel ja samas maakonnas, kus sihtkoht. Selline muster viitab asjaolule, et Eestisse tulemise järgne kolimine toimub esmase hajutatud jaotuse järel majanduslikult ja funktsionaalselt tugevamatesse keskustesse. Samuti võib põhineda Eestisse kolimise järgse rände hulk faktil, et kriitilises sõjaolukorras puuduvad paljudel sõjapõgenikel aeg ja teadlikkus, et teha elukohavalikuid, mis on sügavamalt läbimõeldud (Khelashvili 2025). Kuna esmase elukohavaliku puhul on rõhk ohutuse tagamiseks

kiirel liikumisel on järgnev ränne sageli rohkem läbi mõeldud, arvestades töövõimalusi, teenuste kättesaadavust ja sotsiaalseid kontakte.

Kirjeldava analüüsi pealt kerkis mitmeid teemasid, mis vajaksid täpsemat analüüsi. Ukraina sõjapõgenikke on Eestis palju ja kuna paljud plaanivad ka Eestisse jääda (Jauhiainen *et al.* 2022), siis on oluline sellele rühmale keskenduda ja veelgi paremini aru saada, mis nende inimeste paiknemist ja ruumilist lõimumist täpsemalt mõjutab. Samas leidub ka elukohamustrite sügavama mõistmise puhul edasisi arengusuundi. Huvitav oleks täpsemalt aru saada Ukraina sõjapõgenike elukohavahetuste täpsematest põhjustest. Kuna paljud ukrainlased jäävad siiski Eestisse, oleks oluline ka nende edasist rännet ja elukohamustreid uurida. Veel põnevaks lähenemiseks oleks Ukraina sõjapõgenike elukohamustrite ja rände võrdlus teiste Eestis elavate Ukraina kogukondadega. Erinevatel ajaperioodidel Eestisse sattunud gruppidel võib esineda huvitavaid erinevusi ja sarnasusi. Üldiselt aitavad taolised uuringud paremini mõista sundrände pikaajalisi mõjusid ja vajadusel toetada tõenduspõhise hajutamise poliitika kujundamist.

Kokkuvõte

Käesolevas töös uuriti Ukraina sõjapõgenike elukohamustreid ja rännet Eestis. Bakalaureusetöö eesmärgiks oli uurida Ukraina sõjapõgenike esmaseid elukohapiirkondi Eestis ja Tallinnas, Ukraina sõjapõgenike elukohamustreid perioodil 2023-2025 ja nende peamiseid rändevoogusid. Selleks võrreldi esmaseid elukohavalikuid varasemate ukraina kogukondade osakaaluga Eesti kantides ja Tallinna asumites, arvatati rändesaldokordajad perioodil 2023-2025 ning toodi välja peamised rändevood. Selle uurimistöö tulemused omavad suurt tähtsust, sest tänapäeva rändeajastul ja kasvava sundrände esinemisega kaasneb vajadus nende elukohamustrite ja rändevoogude paremini mõistmiseks.

Töö näitas, et sõjapõgenike esmased elukohavalikud on positiivselt seotud varasemate ukrainlaste osakaaluga Eesti kantides. Tallinna asumites esines samuti positiivne seos, aga see seos oli nõrk, mis näitab, et varasemate Ukraina kogukondade olemasolu ei olnud nii oluline ja ukrainlaste jaoks mõjutas elukohavalikut ilmselt midagi muud rohkem. Leiti, et enamasti on Ukraina sõjapõgenikud valinud oma Eestisse kolimise järgseks elukohaks suuremad linnad. Tallinna sisesel analüüsil esines Kesklinnas enim negatiivse rändesaldokordajaga asumeid ja rännati keskusest väljapoole enamasti Mustamäe ja Lasnamäe linnaosadesse. Rändevoogude analüüs ja kaardistamine lõi selge pildi, mis näitas Ukraina sõjapõgenike rännet Eestisse kolimise järgselt. Üldine muster näitab, et peamiste sihtkohtade rändetagamaad asuvad sihtkoha lähistel eeslinnades ja tihti ka sihtkohaga samas maakonnas. Tallinnasse kolinutel ukrainlastel esines rändetagamaid üle terve Eesti ja Tartusse kolinutel kontsentreerusid tagamaad Lõuna-Eestisse. Võrreldes Ukraina sõjapõgenike rännet teiste uussisserändajatega leiti, et Ukraina sõjapõgenikud on üle Eesti märkimisväärselt rohkem hajutatud, valides oma esmaseks elukohaks rohkem väiksemaid linnu ja maapiirkondi. Sõjapõgenike rändeaktiivsus suurem kui venelastel ja on võrreldav eesti keelt kõnelevate elanikega.

Töö annab hea ülevaate Ukraina sõjapõgenike rändest ja elukohamustritest Eestis, mille näitel saab kavandada tuleviku rändepoliitikat Eestis ja mujal maailmas, et tagada stabiilne ja kestev keskkond sõjapõgenikke vastuvõtva riigi ja sõjapõgenike endi jaoks.

Residential patterns and migration of Ukrainian war refugees in Estonia

Jan Richard Liiva

Summary

This thesis examined the residential patterns and migration of Ukrainian war refugees in Estonia. The main objective was to analyse their initial settlement locations in Estonia and Tallinn, explore how their residential patterns evolved during the period 2023-2025, and identify their main migration flows. To achieve this, the study compared refugees' initial place of residence with the share of pre-existing Ukrainian communities in Estonian localities and neighbourhoods of Tallinn, calculated net migration rates for the period 2023-2025, and mapped the dominant migration flows.

The primary data used in this thesis is derived from the Population Statistics Register of Statistics Estonia for the years 2022 and 2023. These datasets consist of individual-level data covering the entire population of Estonia, which is accessible by agreement to members of the Migration and Urban Studies research group at the University of Tartu. The analysis presented in this thesis is based on aggregated data tables compiled from these individual-level datasets and provided by researchers at the Centre for Migration and Urban Studies.

The study focuses on Ukrainian war refugees, for whom information was obtained from the 2023 statistics dataset, reflecting the population as of 1 January of that year. Refugees were identified based on their time of arrival in Estonia, with the analysis concentrating on those who arrived during 2022 after 24 February. As the study also examines residential mobility, only those individuals who were still residing in Estonia in 2025 were included in the analysis.

The results indicate that the initial settlement choices of Ukrainian war refugees are positively associated using the Spearman's rank correlation coefficient with the proportion of Ukrainians already living in a given area, both across Estonia and within Tallinn. It was also found that secondary migration tends to concentrate in larger cities. Within Tallinn, neighbourhood-level analysis showed that districts in the city centre exhibited the most negative net migration balances, while movement occurred predominantly away from the centre toward districts such as Mustamäe and Lasnamäe. The analysis and mapping of migration flows provided a clear picture of post-arrival mobility patterns. Overall, the results suggest that migration catchment

areas are typically located close to the destination, often in suburban areas and within the same county. However, refugees moving to Tallinn originate from across Estonia, whereas those relocating to Tartu tend to come primarily from southern regions.

Compared to other recent migrants, Ukrainian war refugees appear to be more spatially dispersed across Estonia, often selecting smaller towns and rural areas as their initial destinations. In terms of mobility, refugees show higher migration activity than Russian-speaking populations and a level of mobility comparable to Estonian speakers.

To better understand the underlying reasons for residential choices and subsequent mobility, it is necessary to examine the push and pull factors influencing migration decisions. Based on the current results, conclusions about these motivations remain tentative and largely inferential.

The findings of this study are highly relevant in the context of contemporary migration dynamics, where forced migration is becoming increasingly significant. A clearer understanding of residential patterns and migration flows is essential for effective policymaking. This thesis provides a comprehensive overview of the spatial behaviour of Ukrainian war refugees in Estonia, offering insights that can support the development of future migration policies—both in Estonia and internationally—to ensure a stable and sustainable environment for both host societies and refugees.

Tänuavaldused

Soovin tänada oma bakalaureusetöö juhendajat Kadi Kalmu, kes andis töö kirjutamise ajal mulle sisukaid ja abivalmeid kommentaare, vastas alati kiiresti ja oli minuga lõpuni välja kannatlik.

Kasutatud kirjandus

Adunts, D., Kurylo, B., Špeciánová, J., 2022. Location Choice and Dispersal Policies: Ukrainian War Immigrants in the Czech Republic. Research Institute for Labour and Social Affairs Prague. https://katalog.vupsv.cz/fulltext/PP_03-2022.pdf

Arango, J., 2000. Explaining Migration: A Critical View. *International Social Science Journal* 52, pp. 283–296. <https://doi.org/10.1111/1468-2451.00259>

Åslund, O., 2005. Now and forever? Initial and subsequent location choices of immigrants. *Regional Science and Urban Economics* 35, pp. 141–165. <https://doi.org/10.1016/j.regsciurbeco.2004.02.001>

Baggio, F., 2025. The Right to Remain and the Causes of Forced Migration. *Journal on Migration and Human Security* 13. <https://doi.org/10.1177/23315024241303116>

Becker, S.O., Ferrara, A., 2019. Consequences of forced migration: A survey of recent findings. *Labour Economics, Special Issue on “European Association of Labour Economists, 30th annual conference, Lyon, France, 13-15 September 2018* 59, pp. 1–16. <https://doi.org/10.1016/j.labeco.2019.02.007>

Bell, S., Alves, S., Oliveira, E.S. de, Zuin, A., 2010. Migration and Land Use Change in Europe: A Review. *Living Rev. Landscape Res.* 4. <https://doi.org/10.12942/lrlr-2010-2>

Bergman, M.M., 2018. The Century of Migration and the Contribution of Mixed Methods Research. *Journal of Mixed Methods Research* 12, pp. 371–373. <https://doi.org/10.1177/1558689818801737>

Bolt, G., Hooimeijer, P., Van Kempen, R., 2002. Ethnic Segregation in the Netherlands: New Patterns, New Policies? *Tijdschrift voor Economische en Sociale Geografie* 93, pp. 214–220. <https://doi.org/10.1111/1467-9663.00196>

Braithwaite, A., Salehyan, I., Savun, B., 2019. Refugees, forced migration, and conflict: Introduction to the special issue. *Journal of Peace Research* 56, pp. 5–11. <https://doi.org/10.1177/0022343318814128>

Campo, F., Giunti, S., Mendola, M., Tura, G., 2025. Political backlash to refugee settlement: Cultural and economic drivers. *Journal of Public Economics* 250, 105467. <https://doi.org/10.1016/j.jpubeco.2025.105467>

Carrera, S., Ciger, M.I., Vosyliute, L., Brumat, L., 2022. The EU grants temporary protection for people fleeing war in Ukraine. <https://hdl.handle.net/1814/74394>

Castles, S., 2000. International migration at the beginning of the twenty-first century: Global trends and issues. *International Social Science Journal*, pp. 269-281. <https://doi.org/10.1111/1468-2451.00258>

Castles, S., 2013. The forces driving global migration. *Journal of Intercultural Studies*, pp. 122-140. <https://doi.org/10.1080/07256868.2013.781916>

Czaika, M., Reinprecht, C., 2022. Migration Drivers: Why Do People Migrate, pp. 49–82. https://doi.org/10.1007/978-3-030-92377-8_3

Damm, A., 2005. The Danish Dispersal Policy on Refugee Immigrants 1986-1998: A Natural Experiment? University of Aarhus, Aarhus School of Business, Department of Economics, Working Papers. https://www.researchgate.net/publication/5093615_The_Danish_Dispersal_Policy_on_Refugee_Immigrants_1986-1998_A_Natural_Experiment

Dao, T.H., Docquier, F., Maurel, M., Schaus, P., 2021. Global migration in the twentieth and twenty-first centuries: the unstoppable force of demography. *Rev World Econ* 157, pp. 417–449. <https://doi.org/10.1007/s10290-020-00402-1>

EMN 2021. Ukrainlased Eestis 2021. aasta seisuga. <https://www.emn.ee/wp-content/uploads/2022/03/ukrainlased-eestis-statistika-2021-1.pdf> (viimati vaadatud 20.05.26)

Eurostat 2024. EU population diversity by citizenship and country of birth. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=EU_population_diversity_by_citizenship_and_country_of_birth (viimati vaadatud 25.01.2026)

Eurostat 2025. Migration and asylum in Europe – 2025 edition. <https://ec.europa.eu/eurostat/web/interactive-publications/migration-2025> (viimati vaadatud 20.05.26)

Eurostat 2026. Temporary protection for persons fleeing Ukraine – monthly statistics. [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Temporary_protection_for_persons_fleeing_Ukraine -
monthly_statistics](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Temporary_protection_for_persons_fleeing_Ukraine_-_monthly_statistics) (viimati vaadatud 20.04.2026)

Haas, H., Czaika, M., Flahaux, M.L., Mahendra, E., Natter, K., Vezzoli, S. and Villares-Varela, M., 2019. International migration: Trends, determinants, and policy effects. Population and Development review, pp. 885-922. <https://doi.org/10.1111/padr.12291>

Haberfeld, Y., Birgier, D.P., Lundh, C., Elldér, E., 2019. Selectivity and Internal Migration: A Study of Refugees' Dispersal Policy in Sweden. Front. Sociol. 4. <https://doi.org/10.3389/fsoc.2019.00066>

Ham, S.B., Maarten van, 2015. Neighbourhood selection of non-Western ethnic minorities: testing the own-group effects hypothesis using a conditional logit model - Sanne Boschman, Maarten van Ham, 2015. Sage Journals. <https://doi.org/10.1177/0308518X15592300>

IDMC 2025. Global Report on Internal Displacement (GRID) <https://www.internal-displacement.org/global-report/grid2025> (viimati vaadatud 13.04.26).

Jauhiainen, J., Erbsen, H., Lysa, O., Espenberg, K., 2022. Temporary protected Ukrainians and other Ukrainians in Estonia, 2022. ResearchGate. [https://www.researchgate.net/publication/364817798_Temporary_protected_Ukrainians_and
other_Ukrainians_in_Estonia_2022](https://www.researchgate.net/publication/364817798_Temporary_protected_Ukrainians_and_other_Ukrainians_in_Estonia_2022)

Kaczan, D.J., Orgill-Meyer, J., 2020. The impact of climate change on migration: a synthesis of recent empirical insights. Climatic Change 158, pp. 281–300. <https://doi.org/10.1007/s10584-019-02560-0>

Kalm, K., Tammaru, T., 2021. Eesti uussisserändajate profiili analüüs. https://peresihtkapital.ee/app/uploads/2021/10/Uussisser%C3%A4ndajate_anal%C3%BC%C3%BCs_PSK_T%C3%9C_2021.pdf

Kalm, K., Leonard Knapp, D., Kährik, A., Leetmaa, K., Tammaru, T., 2024. Minorities moving out from minority-rich neighbourhoods: does school ethnic context matter in inter-generational residential desegregation? *Eur Sociol Rev* 40, pp. 208–225. <https://doi.org/10.1093/esr/jcad025>

Khelashvili, A., 2025. Forced migration in wartime: decision-making and trajectory. *Innovation: The European Journal of Social Science Research* 38, pp. 253–268. <https://doi.org/10.1080/13511610.2024.2415148>

Laan Bouma-Doff, W. van der, 2007. Confined Contact: Residential Segregation and Ethnic Bridges in the Netherlands. *Urban Studies* 44, pp. 997–1017. <https://doi.org/10.1080/00420980701255965>

Massey, D.S., 2018. The perils of seeing twenty-first century migration through a twentieth-century lens. *International Social Science Journal* 68, pp. 101–104. <https://doi.org/10.1111/issj.12173>

Massey, D.S., Arango, J., Hugo, G., Kouaouci, A., Pellegrino, A., Taylor, J.E., 1993. Theories of International Migration: A Review and Appraisal. *Population and Development Review* 19, pp. 431–466. <https://doi.org/10.2307/2938462>

Mägi, K., Leetmaa, K., Tammaru, T., van Ham, M., 2016. Types of spatial mobility and change in people's ethnic residential contexts. *Demographic Research* 34, pp. 1161–1192. <https://doi.org/10.4054/DemRes.2016.34.41>

Operational Data Porta. Ukraine Refugee Situation. 2026. <https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine> (viimati vaadatud 20.04.26)

Palonen, T., Horlenko, K., Nuga, M., 2024. Protective ties for integration: Schools as support hubs for Ukrainian refugee families. *INFLUX Policy Brief*, 1(6). https://www.hvl.no/contentassets/0b0d99d20e81482793404b341757236d/mal_policybrief_influx_wp2_family_networks_final2.pdf

Rozo., 2025 How Forced Migration Affects Hosts. *VoxDev*. <https://voxdev.org/voxdevlit/refugees-and-other-forcibly-displaced-populations/how-forced-migration-affects-hosts>

Savaş, E.B., Spaan, J., Henkens, K., Kalmijn, M., Dalen, H.P. van, 2023. Migrating to a new country in late life: A review of the literature on international retirement migration. *Demographic Research* 48, pp. 233–270. <https://doi.org/10.4054/DemRes.2023.48.9>

Statistikaamet, 2025. RVR09: Sisserännanud sünniriigi, soo ja vanuserühma järgi. https://andmed.stat.ee/et/stat/rahvastik_rahvastikusundmused_ranne/RVR09/table/tableViewLayout2 (viimati vaadatud 15.05.26).

Zorlu, A., Mulder, C.H., 2008. Initial and Subsequent Location Choices of Immigrants to the Netherlands. *Regional Studies* 42, pp. 245–264. <https://doi.org/10.1080/00343400601145210>

Tammaru, T., Kalm, K., Kährik, A., Tammur, A., 2024. Refugees find employment in very different settlement contexts. *INFLUX Policy Brief*, 1(2). https://www.hvl.no/contentassets/0b0d99d20e81482793404b341757236d/updatedpolicybrief_influx_tammaru-et-al_1_15-02.2024.pdf

UNHCR 2023. Europe figures at a glance 2023. <https://www.unhcr.org/europe/europe-figures-glance-2023> (viimati vaadatud 20.04.26).

UNHCR 2025. Figures at a glance. <https://www.unhcr.org/us/about-unhcr/overview/figures-glance> (viimati vaadatud 13.04.26).

UNHCR 2026a. Internally Displaced People. <https://www.unhcr.org/about-unhcr/who-we-protect/internally-displaced-people> (viimati vaadatud 13.04.26).

UNHCR 2026b. Ukraine Refugee Situation. <https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine> (viimati vaadatud 20.05.26).

United Nations (2025). International Migrant Stock 2024: Key facts and figures. UN DESA/POP/2024/DC/NO. 13. https://www.un.org/development/desa/pd/sites/www.un.org.development.desa.pd/files/undesapd_2025_intlmigstock_2024_key_facts_and_figures_advance-unedited.pdf (viimati vaadatud 20.05.26).

Wickramasinghe, A.A.I.N. and Wimalaratana, W., 2016. International migration and migration theories. *Social Affairs*, pp. 13-32.

<https://www.researchgate.net/publication/312211237> INTERNATIONAL MIGRATION AND MIGRATION THEORIES

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Jan Richard Liiva,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose „Ukraina sõjapõgenike elukohamustrid ja ränne Eestis”, mille juhendaja on Kadi Kalm, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 4.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Jan Richard Liiva

21.05.2026